

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra společenských věd

DĚTSKÉ SOUTĚŽNÍ POŘADY:
TEMATICKÁ ANALÝZA OTÁZEK

Diplomová práce

Studentka: Monika Bártová

Aprobace: NJ-OV/ZŠ

Akademický rok: 2011-2012

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Jan Jiráček, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě, pedagogickou fakultou, elektronickou cestou, ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích 14. 11. 2011

Monika Bártová

Poděkování

Poděkování patří Prof. PhDr. Janu Jirákovi, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce, za jeho vstřícnost, trpělivost, cenné rady a podnětné návrhy.

Obsah

Anotace	5
Úvod.....	6
1. Literární rešerše	7
1.1 Vysvětlení pojmu vzdělání / vzdělanost	8
1.2 Přístupy k hodnocení médií a televize jako vzdělávacímu faktoru.....	15
2. Teorie a metody	27
3. Soutěže jako typ vzdělávacích pořadů pro děti	28
3.1 Popis zkoumaných pořadů	32
3.1.1. Charakteristika soutěžního pořadu Bludiště.....	32
3.1.2 Charakteristika soutěžního pořadu Věříš si?.....	40
3.1.3 Charakteristika soutěžního pořadu Za školu	46
3.2 Srovnání pořadů	53
3.2.1 Společné rysy pořadů a rozdíly mezi nimi.....	53
4. Tematická analýza otázek.....	54
4.1 Roztřídění otázek	54
4.2 Výsledek analýzy	88
Závěr	95
Summary.....	96
Literatura a zdroje.....	98

Anotace

Tématem diplomové práce jsou dětské soutěžní pořady. Práce analyzuje vybrané televizní kvízy a soutěže pro děti a mládež z hlediska toho, jaká "představa vzdělanosti" je za výběrem otázek v jednotlivých pořadech přítomna. Práce vychází z toho, že soutěžní pořady, kde mají soutěžící odpovídat na otázky znalostního charakteru, reprezentují výběrem otázek představu o vzdělanosti. Práce se zabývá především rozdíly v povaze, obsahu a druzích otázek v jednotlivých kvízech a chce se dobrat k tomu, jak média v dnešní době přistupují ke vzdělání a na které oblasti vzdělání kladou podle zařazených otázek největší důraz.

Anotation

The subject of the thesis is children TV contest programs. It analysis selected TV quizzes and contest shows for children and young with regard to what conception of education stands behind the selection of questions in particular TV contests. The work is based on presumption that contest programs, in which contestants answer general knowledge questions, represent general conception of education considering question selection. The work deals mainly with differences in the character, contents and forms of particular quiz questions and tries to come to a conclusion what is the media approach to education in these days and which fields of education they put the emphasis on.

Úvod

Pro diplomovou práci autorka zvolila téma dětské soutěžní pořady (tematická analýza otázek). Cílem práce je na základě vyhodnocení tematické analýzy otázek dospět k tomu, jaký pohled na vzdělání mají v současné době média, respektive na které oblasti vzdělání kladou největší důraz vlivem jejich výběru a následného zařazení vědomostních otázek do dětských soutěžních pořadů. Výsledky tematické analýzy nakonec ukážou, jakou představu mají média, jež jsou zde zastoupeny třemi dětskými soutěžními pořady, o vzdělanosti.

Předkládaná diplomová práce je rozdělena do tří hlavních oddílů. V první části autorka objasní klíčové termíny vzdělání a vzdělanost. Dále se zaměří na samotné hodnocení a význam médií a televize v oblasti vzdělávání. Druhá část práce se bude věnovat soutěžím, pro jasnější představu nese název Soutěže jako typ vzdělávacích pořadů pro děti. Zde je místo i pro charakteristiky a srovnání vybraných soutěžních pořadů. Autorka vybrala tři. Prvním je Bludiště, druhým Věříš si? a třetím Za školu. Třetí částí práce už přistupuje autorka k tematické analýze otázek. V této fázi už dochází k roztřídění sesbíraných otázek a k vyhodnocení analýzy. Tímto posledním krokem bychom měli dospět k hlavnímu účelu a smyslu diplomové práce.

V závěru autorka ještě všechny dosažené informace shrne a vyzvedne důležité momenty, závěry, práce.

1. Literární rešerše

K napsání diplomové práce autorka využila tištěných publikací i internetových zdrojů. Publikace se týkaly především témat, jako jsou média, vzdělávání a hry. Předem vybrané publikace a internetové zdroje, které si autorka vyhledala v době zadávání diplomové práce, využila všechny až na jeden článek. Jedná se o článek z časopisu *Kmit* s názvem *Mediální výchova čili O jedné díře v našem všeobecném vzdělá(vá)ní* od Jiráka a Kuchaře. Paradoxně si autorka pro své účely vybrala jiný článek, který byl rovněž umístěn ve výše jmenovaném časopise. Jeho název zní *Děti a média: složitý vztah* a napsali ho autoři Jirák a Köpplová.

Během psaní práce přišly ku pomoci další předem nenalezené knihy, které se svým zaměřením k tématu hodily. Jde o publikace od těchto autorů Jana Kellera a Luboše Tvrdého, od Jiřiny Pávkové a kolektivu, od Jana Průchy a kolektivu, Eugena Finka a Johana Huizinga.

K vypracování praktické části práce posloužily především internetové zdroje. Opět bylo nahlédnuto do předem vyhledaných, avšak přibyly i nějaké internetové zdroje navíc. Vše si čtenář detailněji najde v seznamu literatury a zdrojů.

1.1 Vysvětlení pojmu vzdělání/vzdělanost

Do televizních vzdělanostních soutěží se promítá dobová představa o tom, co je všeobecné vzdělání. Ostatně plnění výchovné a vzdělávací funkce ukládá veřejnoprávní televizi v České republice zákon č. 483/1991 Sb.¹ Tímto zákonem je jasně dáno, že má televize ke vzdělanosti přispívat. Vzhledem k daným skutečnostem bude autorka také na tyto pořady nahlížet. Než se však autorka pustí do hodnocení médií jako vzdělávacího faktoru, kde se soustředí především na působení televize a jí vysílaných soutěžních pořadů, konkrétně určených pro děti a mládež, vysvětlí autorka nejprve pojmy, které s touto problematikou úzce souvisejí.

K ústředním pojmům diplomové práce, které je nutné nyní objasnit, patří pojmy vzdělání, vzdělávání, všeobecné vzdělání a všeobecné vzdělávání, dále školní a mimoškolní vzdělávání a v neposlední řadě pojem vzdělanost. Tyto pojmy jsou základními kameny, na kterých je práce postavena. Jejich význam je tedy nutné pochopit, protože se s těmito pojmy budeme v různých souvislostech setkávat i nadále.

Na začátek by autorka upozornila na to, že určitá forma vzdělání a vzdělávání se byla mezi lidmi vždy přítomna a měla u nich v každé době své místo. Jejich historický vývoj šel ruku v ruce s vývojem lidstva. Zmíněné pojmy vzdělání a vzdělávání mají svou minulost, která je protkaná mnoha změnami v jejich obsahu. Jak už bylo řečeno, tyto historické kategorie, tedy jejich obsah, se měnily v čase a postupně získávaly na významu a své popularitě.

Přístup ke vzdělání nebyl však všem vždy otevřen. Záleželo na mnoha faktorech, které ovlivňovaly šance a možnosti člověka nějaké vzdělání získat. Zásadní změnu přináší až rok 1774. V tomto roce panovnice Marie Terezie zavádí povinnou školní docházku. Toto rozhodnutí s sebou přináší zákonnou povinnost navštěvovat a účastnit se výuky základního vzdělávání.² Marie Terezie tímto každému dítěti umožňuje zařadit se do vzdělávacího procesu elementárního vzdělání, které má zajistit a každému přinést danou sumu poznatků a dovedností.

¹ Viz <http://www.digizone.cz/zakony/zakon-483-1991/>

² Srovnej: Povinná školní docházka. [online]. [2011-24-09]. Dostupné z [www: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Povinn%C3%A1_%C5%A1koln%C3%AD_doch%C3%A1zka>](http://cs.wikipedia.org/wiki/Povinn%C3%A1_%C5%A1koln%C3%AD_doch%C3%A1zka)

V dnešní době už povinnost navštěvovat základní školu bereme jako samozřejmou a důležitou součást našeho života, ale v tereziánském čase bylo samozřejmě zavedení povinné školní docházky převratnou a novátorskou událostí. V současné době, tedy až na některé výjimky, se absolvent základní školy rozhodne pokračovat a pracovat na svém vzdělání dál a hlásí se k dalšímu studiu.

Každá země má svou historii a svůj systém školství. Existují velké i nepatrné rozdíly mezi vzdělávacími institucemi jednotlivých států, ale téměř všude je patrná snaha se neustále na cestě k dosažení určitého stupně vzdělání zdokonalovat a inovovat. Být lepší a lepší. Každá země má zájem o svou domorodou vzdělanou elitu, protože právě na ni leží její budoucnost a další osud.

Vzdělání

Nyní již k samotnému pojmu vzdělání. Se vzděláním souvisí i další termín a tím je vzdělávání, který autorka také vysvětlí. Ihned na začátku si osvětlíme také pojmy všeobecné vzdělání a všeobecné vzdělávání.

„Vzdělávání je proces osvojování znalostí, dovedností a postojů. Tento proces probíhá učením během výuky, získáváním zkušeností a podobně. Teprve výsledkem vzdělávacího procesu je vzdělání, což je systém vědomostí člověka rozvíjející jeho poznávací a praktické činnosti, kterými se kultivují jeho vlastnosti a ovlivňují jeho postoje.“³

„Vzdělání je souhrn znalostí, které získáváme pomocí vzdělávání, výuky a studia specifických vědomostí.“⁴

Pod všeobecným vzděláním si představíme všestranné vzdělání, jakýsi nespecifický soubor poznatků a dovedností, který je podmínkou úspěšné socializace. Tento nezbytný vzdělanostní základ nabízí lidem relativně ucelený obraz světa.⁵

³ Vzdělávání. [online]. [2011-24-09]. Dostupné z [www:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Vzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%AD>](http://cs.wikipedia.org/wiki/Vzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%AD)

⁴ Vzdělání. [online]. [2011-24-09]. Dostupné z [www:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Vzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%AD#Historie>](http://cs.wikipedia.org/wiki/Vzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%AD#Historie)

⁵ Srovnej: Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J. *Pedagogický slovník*. 3.vyd. Praha: Portál 2001, s. 275.

Definici všeobecného vzdělávání můžeme již snadno odvodit. Jedná se o institucionalizovaný proces osvojování souboru poznatků a dovedností, které daná společnost v dané době považuje za obsah všeobecného vzdělání.

Nyní se podíváme na pojmy z více možných stran. Prvním aspektem vzdělání je určitě socializace. Díky této socializační složce si člověk osvojuje vědomosti, dovednosti, postoje, hodnoty a normy.⁶ Abychom podíl na vzdělání nepřisuzovali jen školním a předškolním institucím, musíme podotknout, že socializováno a jistým způsobem i vzděláváno je již každé dítě v rodině nebo v náhradních rodinných péčích mimo školu.

Pod vzděláváním si ale spíše každý z nás představí jakýsi systém informací a činností, jejíž přenos zajišťují vzdělávací instituce. Tyto informace a činnosti, jedním souhrnným názvem učivo, které si má žák či žákyně osvojit, spadají pod takzvané kurikulum školy, které se následně objeví a je přeneseno do obsahu vyučovacích předmětů.⁷

Zjistit a získat vhled do toho, co je v dnešní době obsahem vzdělávání, můžeme mnoha způsoby. Můžeme se například zaměřit a podrobit rozboru současné učebnice, můžeme projít dobové pedagogické dokumentace a materiály, podívat se na témata maturitních otázek nebo pečlivě prolistovat osvětovou literaturu. V neposlední řadě obsah vzdělávání ovlivňují zájmové organizace se svými dokumenty, různé vzdělávací spolky atd. Autorka se v této diplomové práci zaměřila a chce se podívat na to, jak se současná představa o tom, co je obsahem všeobecného vzdělání, promítá do vzdělanostních soutěží. Autorka bude zjišťovat, jak si tyto pořady vzdělání strukturují a co všechno do něj zahrnují. Autorku nebudou zajímat jen znalostní složky vzdělávání, ale i to, co tyto pořady zdůrazňují po stránce osobnostní výchovy.

⁶ Srovnej: Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J. *Pedagogický slovník*. 3.vyd. Praha: Portál 2001, s. 292.

⁷ Srovnej: Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J. *Pedagogický slovník*. 3.vyd. Praha: Portál 2001, s. 292.

Dále tu máme charakteristiku vzdělávání jakožto organizace. Vzdělávání je organizováno či spíše diferenciováno, a to do základního, středoškolského a vysokoškolského stupně vzdělání.⁸

Vzdělání je také socioekonomický ukazatel, který charakterizuje populaci. Výši dosaženého vzdělání je absolventovi přiřknut určitý sociální status a prestiž. Známý model ukazuje, že čím méně absolventů je v dané populaci, tím roste jedinci postavení, tedy sociální prestiž ve společnosti.⁹

Nebo trochu jinými slovy, koncepce vzdělanosti poukazuje na předpoklad, který říká, že vzdělání svým nositelům přináší sociální zvýhodnění. Takoví lidé se nacházejí v lepší pozici, postavení, oproti těm, kteří za nimi svým vzděláním zaostávají. Důkazem toho bylo také šetření, které přineslo poznatky a potvrzení toho, že vysokoškolsky vzdělaní lidé si hledají snadněji práci, mají větší příjmy a míru autonomie v zaměstnání než lidé s nižším dosaženým vzděláním.¹⁰

Sociální status absolventa je tedy samozřejmě úzce spjat s následným výkonem určitého povolání. Tím tedy i vzdělání dostává další rozměr, a to konkrétně ten, že je nutnou a potřebnou součástí pro přípravu na profesní život. K tomuto bychom mohli ještě podotknout, že se stalo téměř tradicí, že děti dosahují v dnešní době vyššího vzdělání než jejich rodiče a tím pádem se tedy dostávají na vyšší pozice v sociální struktuře společnosti.¹¹

Ačkoli se umisťují vysoko ve sféře sociální struktury společnosti, neznamená to nutně, že jim jejich dosažené vzdělání a následně vykonávané zaměstnání stoprocentně zaručuje vyšší sociální status než lidem s nižším vzděláním. Ukázalo se totiž, že potomci s vyšším vzděláním než jakého dosáhl jejich otec, mohou doplatit v důsledku

⁸ Srovnej: Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J. *Pedagogický slovník*. 3.vyd. Praha: Portál 2001, s. 292.

⁹ Srovnej: Sak, P. a kol. *Člověk a vzdělání v informační společnosti. Vzdělání a život v komputerovaném světě*. 1.vyd. Praha: Portál 2007, s. 117-118.

¹⁰ Srovnej: Keller, J., Tvrdý, L. *Vzdělanostní společnost? Chrám, výtah a pojišťovna*. 1.vyd. Praha: SLON 2008, s. 137-139.

¹¹ Srovnej: Sak, P. a kol. *Člověk a vzdělání v informační společnosti. Vzdělání a život v komputerovaném světě*. 1.vyd. Praha: Portál 2007, s. 117-118.

sestupné mobility na to, že budou vykonávat hůře placené místo. Tento model funguje i obráceně. Děti s nižším vzděláním než měli jejich otcové, si mohou díky vzestupné mobilitě polepšit. Také může ale nastat případ, kdy jsou na tom děti i rodiče stejně, i přesto, že dosáhli každý jiné výše vzdělání.¹²

Vzdělanost

Co si představit pod pojmem vzdělanost? I přesto že pojem v české pedagogice není vymezen, setkáváme se s ním často v literatuře ekonomů, sociologů a politologů. Tito lidé spolu s politiky a v neposlední řadě médií intenzivně s pojmem operují a poukazují a řeší téma vzdělanosti každý svým způsobem. Napomáhá tomu i skutečnost, že vzdělanost může být chápána ve více významech.

V prvním případě rozumíme vzdělanosti jakožto dosažené vzdělanosti populace, čímž máme na mysli podíl osob v zemi s určitou úrovní vzdělání.¹³

Z pohledu sociologického vidíme vzdělanost pod vzdělanostní strukturou obyvatelstva země. Sem kupříkladu patří podíl středoškolsky vzdělaných osob v obyvatelstvu.¹⁴

Dále například vzdělanost jakožto hustota sítě škol v poměru k počtu obyvatel nebo vzdělanost jako kvalita vzdělání, kterou poskytují školy.¹⁵

Určitá výše vzdělanosti je v dnešní době již nutností. Vzdělanost jedince určuje a má vliv na kvalitu jeho života. Vesměs pozitivně přispívá k jeho rozvoji a vysoce vzdělaný člověk je pro každou zemi tedy její společnost velkým přínosem.

„Vzdělání je .. chápáno jako veřejný statek a ti, kdo k němu získávají přednostní přístup, jsou povinni využívat jeho přínosů pro blaho celé společnosti.”¹⁶

¹² Srovnej: Keller, J., Tvrđý, L. *Vzdělanostní společnost? Chrám, výtah a pojišťovna*. 1.vyd. Praha: SLON 2008, s. 72.

¹³ Srovnej: Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J. *Pedagogický slovník*. 3.vyd. Praha: Portál 2001, s. 292.

¹⁴ Srovnej: Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J. *Pedagogický slovník*. 3.vyd. Praha: Portál 2001, s. 292-3.

¹⁵ Srovnej: Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J. *Pedagogický slovník*. 3.vyd. Praha: Portál 2001, s. 293.

Stát si snaží přisun vzdělaných lidí neustále zajišťovat a tím se také zřetelně ukazuje, jak se stále natahuje doba, kdy se jedinec vzdělává. Směřuje se tímto k fenoménu s názvem celoživotní vzdělávání.¹⁷

I tento trend celoživotního vzdělávání přináší určité problémy. Je jasné, že stejný diplom, jaký získali rodiče, přináší nyní pozice mnohem nižší, než jaké zastávali rodiče a tím je právě stálému vzdělávání dána zelená, ale pořád lépe na tom budou ti, kteří dosáhnou na diplom, který už nikdo nepředstihne. Tito budou mít opět větší šance k tomu, získat uplatnění a zaměstnání a to vesměs na úkor těch, kteří nedosáhli tomuto vzdělání. V mnohých státech totiž chybí nabídka příslušných zaměstnání pro kvalitní odborníky a držitele těchto diplomů. Je nutné, aby se začalo něco dělat s tím, aby počet absolventů nebyl stále horentně vyšší než počet nabízených míst.¹⁸

Aby mohla vzdělanost vzkvétat, musí být splněny určité podmínky. Pokud se jedná o samotné zaštitování a nabídku vzdělávacích institucí a vzdělávání, je samozřejmé, že v první linii stojí materiální a ekonomické podmínky státu, školy a v neposlední řadě samozřejmě i rodiny. V moderním světě už snad nemůže existovat nikdo, kdo by neuměl zacházet s počítačovou technikou, bez příslušné počítačové gramotnosti, bez znalosti cizích jazyků a s tím související komunikativnosti. Důležitou složkou úspěšnosti je také spolupráce, tolerance, tvořivost.¹⁹

Tyto atributy a rovněž i jiné další spolu s vědomostní nadstavbou se snaží dítěti nebo obecně člověku zprostředkovat jak škola, tedy školní vzdělávání, tak i vzdělávání mimoškolní. Ihned si řekneme rozdíl mezi nimi. Jak už sám název napovídá, tak školní vzdělávání mají na starosti vzdělávací instituce čili školy. Do mimoškolního vzdělávání tyto instituce většinou nezasahují, a když tak na něj mají jen nepatrný vliv.

¹⁶ Keller, J., Tvrđý, L. *Vzdělanostní společnost? Chrám, výtah a pojišťovna*. 1.vyd. Praha: SLON 2008, s. 131.

¹⁷ Srovnej: Mertin, V. Čtení a vzdělanost. [online]. [2011-09-22]. Dostupné z [www:<http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=4999&PHPSESSID=38295fccb13e3a478a422125dbb43964>](http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=4999&PHPSESSID=38295fccb13e3a478a422125dbb43964)

¹⁸ Srovnej: Keller, J., Tvrđý, L. *Vzdělanostní společnost? Chrám, výtah a pojišťovna*. 1.vyd. Praha: SLON 2008, s. 72-73.

¹⁹ Srovnej: Mertin, V. Čtení a vzdělanost. [online]. [2011-09-22]. Dostupné z [www:<http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=4999&PHPSESSID=38295fccb13e3a478a422125dbb43964>](http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=4999&PHPSESSID=38295fccb13e3a478a422125dbb43964)

Mimoškolní vzdělávání je realizováno mimo povinné vyučování, nezasahuje do něj a bezprostředně ho neovlivňuje ani rodina. Probíhá většinou ve volném čase dítěte. Patří sem školní družiny, školní kluby, střediska pro volný čas dětí a mládeže, domovy mládeže a mimo jiné i zájmové vzdělávání v podobě docházky do základních uměleckých škol, jazykových škol nebo náboženských společností. Dále na vzdělávání a výchovu dětí a mládeže mají vliv různé komerční organizace jako například herny nebo cestovní kanceláře a hromadné sdělovací prostředky a informační technologie.²⁰

V minulosti tomu bývalo často tak, že co se člověk nenaučil a neodnesl si ze školy, neměl šanci se nikde jinde dozvědět. V současné době se stále více z toho, co víme, co umíme, co chceme i jak vnímáme a myslíme, dozvídáme, objevujeme a učíme úplně někde jinde než ve škole. Tím se dostáváme do sféry neformálního a informálního vzdělávání. Formální vzdělávání je například učení se něčemu na pracovišti, nevede však k získání formálního vzdělání – titulu. Informální vzdělání s sebou přinesla moderní doba médií. Jsou to právě ony, televize, rozhlas, internet, snadno dostupné časopisy a knihy, tablety, video v mobilu, počítačové hry, které na nás od raného mládí úspěšně působí a ze všech stran se do nás snaží natlačit nové podněty a vjemy. Tato oblast vzdělávání má však i svá úskalí, jedním z nich je, že nás často nevědomky formuje a udává nám směr našeho dalšího snažení a zájmu.²¹

Ideálem by bylo pozitivní sladění všech těchto činitelů, které na dítě v rámci vzdělávání působí, naučit se a kriticky nahlížet na vše, co nám přinášejí a vybrat si pro sebe vždy jen to užitečné, pro nás zajímavé, správně motivující a jistým smyslem povznášející.

Tímto se již postupně dostáváme k samotnému vrcholu práce, v které hlavní roli hrají média. Abychom byli přesní tak řekněme spíše televize a v ní vysílané soutěžní pořady pro děti a mládež. Jak bylo výše zmíněno, média nás mohou ovlivňovat a vést nás k určitým názorům a povědomí. My chceme pomocí tematické analýzy otázek, na které soutěžící ve vědomostních kvízech odpovídají zjistit, jakou představu o

²⁰ Srovnej: Pávková, J. a kol. *Pedagogika volného času. Teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. 1.vyd. Praha: Portál 1999, s. 45-46.

²¹ Srovnej: Štefl, O. Veřejný prostor. [online]. [2011-09-23]. Dostupné z [www:<http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/ondrej-steffl.php?itemid=14126>](http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/ondrej-steffl.php?itemid=14126)

vzdělanosti mají právě tyto soutěže. Po vyhodnocení tematické analýzy otázek, získáme nástin toho, jakou důležitost kladou soutěžní kvízy různým oborům, se kterými se děti nyní běžně setkávají ve škole.

V závěru diplomové práce tedy potom uvidíme charakter vzdělanosti z hlediska vzdělanosti postavené na vědomostní bázi soutěžních otázek, na které soutěžící odpovídají. Rozhodující slovo zde bude mít, jak už jsme říkali, televize a v ní vysílané soutěžní pořady pro děti a mládež. Podíváme se tedy dále také zblízka na to, jak mohou média zasahovat do vzdělávání člověka, čím mu mohou na cestě k poznání přispět nebo uškodit, v čem tkví jejich neotřesitelná síla a kde mají naopak slabiny. Jak nás média mohou ve sféře vzdělávání ovlivňovat a formovat a v neposlední řadě kam nás můžou svým působením svést. Jelikož je diplomová práce o dětských soutěžních pořadech, práce se bude snažit zaměřit na dětské publikum, a to převážně v kapitole číslo tři a jejích podkapitolách.

1.2 Přístupy k hodnocení médií a televize jako vzdělávacího faktoru

Současný život nás na každém kroku konfrontuje s médii. Co to jsou média a jaký mají na naše životní snažení a především vzdělání vliv, si nyní povíme. Slovo *médium* pochází z latiny a znamená prostředek, prostředníka, zprostředkujícího činitele. Něco se jím zajišťuje. Nás bude zajímat především význam *médií* jako zprostředkovatele nějakého sdělení.²²

Média, hromadné sdělovací prostředky, jsou charakteristické tím, že sdělení, které předávají, přijímá velké, anonymní publikum. Média mají tyto základní funkce. Za prvé informují, za druhé baví, za třetí přesvědčují a za čtvrté zprostředkovávají kulturu. Pokud se už nyní přiblížíme médiím jakožto vzdělávacímu faktoru, můžeme konstatovat, že z pedagogického hlediska představují média významný prostředek vzdělávání. Mají zároveň vliv na akulturaci a socializaci jedince.²³

²² Srovnej: Jirák, J., Köpplová, B. *Média a společnost. Stručný úvod do studia médií*. 1. vyd. Praha: Portál 2003, s. 16.

²³ Srovnej: Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J. *Pedagogický slovník*. 3. vyd. Praha: Portál 2001, s. 119.

To, co se dříve žáci a žákyně dovídali až ve škole, nyní znají už odjinud. Od narození už je formuje a ovlivňuje svět médií a spoustu věcí, znalostí a dovedností už si přinášejí do školních lavic s sebou. Můžeme říci, že děti díky vlivu a působení médií mají v dnešní době mnohem více rozšířené obzory, než tomu bývalo za doby školní docházky našich prarodičů a rodičů. Škola by měla na tuto situaci určitě vhodně reagovat. Z každé změny se dá něco vytěžit a najít na ní něco pozitivního. Je ale jasné, že média mají i své stinné stránky a i tento fakt by škola měla reflektovat. Díky těmto skutečnostem můžeme tvrdit, že podíl vzdělání, které dítě získá mimo školu, se stále zvyšuje.

Využívání médií, informačních technologií, nabývá stále více na významu. Vnesení těchto prostředků do výuky s sebou přináší modernizaci a v jistém smyslu i zkvalitnění dosavadní výuky. Pro žactvo představuje využívání a zapojení médií do vzdělávání velmi atraktivní přístup k informacím a k získávání dovedností.²⁴ Z této i z výše zmíněných skutečností je vidět, že média mohou v určitých případech plnohodnotně podporovat a doplňovat formální vzdělávání.

Média však zasahují do vzdělání a vzdělávání i negativně. Svým působením mohou kvalitní proces vzdělávání oslabovat nebo narušovat. Dále zmíníme ještě vztah médií a vzdělá(vá)ní jakožto zcela sobě odcizenou neovlivňující se oblast, ale z praxe sami vidíme, že vztah těchto činitelů nabývá prvních dvou podob.

Pro společnosti, které mohou využívat média jako svého pomocníka při vzdělávání, je důležité si uvědomit, že budou muset s médii žít, pracovat a v lepším případě z nich těžit. Zaměříme se nyní na oblast rozhlasového a televizního vysílání, e-learning.

Významnost výše zmíněných médií pro lidi ukázaly Petrovi a Karolíně Sakovým odpovědi na otázku: „Jsou pro vaše vzdělávání významné vzdělávací pořady v rozhlasu, televizi a e-learning?“ Z jejich šetření vyplynulo následující, rozhlasu byla přisouzena velmi nízká vzdělávací funkce oproti televizi a e-learningu. Pokud se jedná o hodnocení významu, zájem a míru, nakolik jsou tyto formy vzdělávání vyhovující, můžeme je podle odpovědí vyhodnotit jako velmi rovnocenné.²⁵

²⁴ Srovnej: Sak, P. a kol. *Člověk a vzdělání v informační společnosti. Vzdělání a život v komputerovaném světě*. 1. vyd. Praha: Portál 2007, s. 114.

²⁵ Srovnej: Sak, P. a kol. *Člověk a vzdělání v informační společnosti. Vzdělání a život v komputerovaném světě*. 1. vyd. Praha: Portál 2007, s. 132.

Ukazuje se, že využívání těchto zdrojů záleží i na výši dosaženého vzdělání. Pro lidi s nízkým vzděláním je nejspíše nejprístupnější televizní vysílání a naopak pokud někdo využívá e-learningu má složenou maturitní zkoušku, studuje na vysoké škole nebo už je jejím absolventem. E-learning je však už nyní horkým kandidátem na to, stát se v budoucnosti společníkem i nižších forem vzdělání.²⁶

Jaký je zájem o jednotlivé formy vzdělávání? Nad všemi formami pořád ještě vede tradiční vyučování ve třídě v přítomnosti učitele. Dále, na druhém místě, se nachází vzdělávání, které přináší televizní vysílání. Za ním se umístil e-learning. Co se týče rozhlasového vzdělávání, tak v současné době zájem o něj hodně klesl.²⁷

V souvislosti s cílem diplomové práce, kde hodnotíme pohled soutěžních televizních pořadů na vzdělání, se samozřejmě zaměříme především na televizní vysílání. Uvedeme klady a zápory, které s sebou televize přináší jakožto vzdělávací faktor.

Výhodou televizních vzdělávacích pořadů určitě je, že vysílání je přístupné velkému množství diváků. Takto může sedět v pohodlí domova před televizní obrazovkou i milion diváků. Pokud bychom transformovali toto působení do klasického vyučování, bylo by zapotřebí přibližně 20 tisíc učeben a učitelů a při tom všem i elektrický proud. Také další aspekty hrají roli, žáci, studenti a vyučující by se museli dopravit na určité místo. Učitelé by byli samozřejmě odlišní, každý s jinými zkušenostmi, a tím pádem i úroveň této akce by byla určitě řádově nižší a plná rozdílů. Ne všichni učitelé, by byli plně seznámeni s problematikou či tématem, kterému by měli věnovat a sdělit oproti odborníkům, kteří by se podíleli na přípravě pořadu. Roli hraje i finanční stránka obou forem vzdělávání.²⁸

Televizní pořad má i to plus, že se dá vysílat v mnoha zemích, nejen v zemi, kde byl pořad vyroben. Pro diváky to znamená pestrý materiál, který je může v různých směrech obohatit a přinést jim něco nového. Díky této skutečnosti mohou vzdělávací

²⁶ Srovnej: Sak, P. a kol. *Člověk a vzdělání v informační společnosti. Vzdělání a život v komputerizovaném světě*. 1. vyd. Praha: Portál 2007, s. 132-133.

²⁷ Srovnej: Sak, P. a kol. *Člověk a vzdělání v informační společnosti. Vzdělání a život v komputerizovaném světě*. 1. vyd. Praha: Portál 2007, s. 133.

²⁸ Srovnej: Sak, P. a kol. *Člověk a vzdělání v informační společnosti. Vzdělání a život v komputerizovaném světě*. 1. vyd. Praha: Portál 2007, s. 137.

pořady sledovat lidé různých společností a ras, vyznání, kultur a věku. Záleží však také na tom, jak zmínění diváci budou této možnosti využívat.²⁹

Můžeme polemizovat, zda za stinnou stránku televizních pořadů považovat to, že nejsou oproštěny od hodnot a kultury své země, tedy nejsou neutrální. Informace jsou divákům předávány skrz obrazovku v určitém kontextu. Právě tento kontext je významně ovlivněn. Zasahuje do něj samozřejmě tvůrce pořadu a další okolnosti jako je třeba současná politická scéna. Tak se může stát, že i samotná informace o bojích v Afghánistánu nebo o politických čistkách za dob komunismu nahraje nějaké politické straně nebo ovlivní názor několika milionů lidí, kteří tuto zprávu reflektovali. Některé informace jsou totiž nástrojem propagandy a reklamy. Co však tento kontextový fenomén trochu brzdí, je neustálá konfrontace s jinými dalšími pořady a pohledy na skutečnost.³⁰

Televizní forma vzdělávání je oproti dalším možným formám vzdělávání nejmenší měrou závislá na dosažené výši vzdělání jedince. Jiné je to mezi samotnými televizními pořady. Zde určitý vliv vzdělání na sledování vzdělávacích pořadů má. Pořady, které jako vzdělávací nejsou reprezentovány, vyhledávají lidé či diváci s nižším vzděláním. Naopak tomu je v případě vyššího vzdělání. Takto vzdělaní lidé mají zájem o náročnější vzdělávací materiál.³¹

Televize divákovi nabízí pasivní dívání se, jednoduchý sled obrazů za sebou. Kultura slova je tímto zatlačována do pozadí. Problém televizní názornosti tkví u vzdělávacích pořadů v tom, že už vesměs nejde o nějaké vyučování, ale o pohodlné sledování s cílem moc nezatěžovat mozek a myšlení. Tímto se televize úplně odlišuje od školy, kde by tyto procesy měli a probíhají opačně. Rozeznat tuto jednoduchou konzumní názornost, kterou přináší televize od televizního vzdělávání je však nelehké.³²

Kvalitu čistě vzdělávacích pořadů z hlediska odborného a didaktického ukázalo šetření, které se zaměřilo na deset pořadů České televize. Šetření prováděli experti

²⁹ Srovnej: Sak, P. a kol. *Člověk a vzdělání v informační společnosti. Vzdělání a život v komputelizovaném světě*. 1. vyd. Praha: Portál 2007, s. 138.

³⁰ Srovnej: Sak, P. a kol. *Člověk a vzdělání v informační společnosti. Vzdělání a život v komputelizovaném světě*. 1. vyd. Praha: Portál 2007, s. 138-139.

³¹ Srovnej: Sak, P. a kol. *Člověk a vzdělání v informační společnosti. Vzdělání a život v komputelizovaném světě*. 1. vyd. Praha: Portál 2007, s. 142.

³² Srovnej: Jiráková, J., Wolák R. *Mediální gramotnost: nový rozměr vzdělávání*. 1. vyd. Praha: Radioservis 2007, s. 101.

z oblasti médií a pedagogiky a až na výjimky byli odborníci s úrovní těchto pořadů spokojeni. Podle výsledků šetření experti mohli konstatovat, že odborná úroveň pořadů je na vysoké úrovni. Ve 47% případech se pak odborníci přiklonili k spíše dobré odborné úrovni a ve 30% případech k velmi dobré. 23% případů pak ohodnotili jako ani dobrou ani špatnou. Kategoriím velmi špatná a spíše špatná odborná úroveň nebyla připsána procenta žádná.³³

Nyní se podíváme na zkoumané vzdělávací pořady z didaktického pohledu. Jaké dosáhly úrovně v této oblasti. Experti z výsledků jejich šetření vyrozuměli, že tato úroveň plně koresponduje s určením a obsahem jednotlivých pořadů. Můžeme tedy konstatovat, že didaktická úroveň je z tohoto úhlu pohledu vyvážená. Pořady pokryly svým zaměřením všechny stupně vzdělání. Od pořadů, které se zaměřovaly na informace a vědění základní školy přes středoškolská témata a problémy až po poznatky vysokoškolského zaměření. Informační úrovně základní školy dosáhlo 9% ze zkoumaných případů. 46% odpovídalo úrovni středoškolské a 36% připadlo úrovni vysokoškolské. Můžeme tedy říci, že vzdělávací pořady se inspirují a berou si ze sféry školní, co pro své účely potřebují a tím i na ni navazují a snaží se jí nějakým způsobem rozšířit.³⁴

Všechny tyto výše zmíněné indicie nás dovedou k faktu, že vzdělávací pořady se pohybují ve třech stupních vzdělání a tím zasahuje do všech věkových kategorií. Pořady mají a zaměřují se, jak vidíme, na velmi širokou cílovou skupinu a dávají motivaci a kladné impulzy k procesu celoživotního vzdělávání.³⁵

Už se vznikem televize se hlásalo a usneslo, že televizní vysílání bude mít vliv na vzdělávání. Bylo přirozenou samozřejmostí, že televize bude přispívat k rozšíření diváckých obzorů a nabízet vzdělávací pořady.³⁶ Ale ani televize se nevyhnula komercializaci, a tak vidina zisku z reklam a sledovanosti ovlivnil i význam a strukturu pořadů. Naše současné televizní vzdělávací pořady jsou velmi kvalitní, když

³³ Srovnej: Jiráček, J., Wolák R. Mediální gramotnost: nový rozměr vzdělávání. 1. vyd. Praha: Radioservis 2007, s. 106.

³⁴ Srovnej: Jiráček, J., Wolák R. Mediální gramotnost: nový rozměr vzdělávání. 1. vyd. Praha: Radioservis 2007, s. 106 - 107.

³⁵ Srovnej: Jiráček, J., Wolák R. Mediální gramotnost: nový rozměr vzdělávání. 1. vyd. Praha: Radioservis 2007, s. 107.

³⁶ Zákon č. 483/1991 Sb. Viz <http://www.digizone.cz/zakony/zakon-483-1991/>

se k tomu připočtou i pořady zahraniční, které můžeme u nás také vidět, není jejich bilance vůbec špatná. Avšak co je na škodu, že zájem o ně je nízký.³⁷

Pokud se nyní budeme věnovat reklamě, jako jedné z všudypřítomných nástrah, pomocí které na nás útočí televize i ostatní média, musíme konstatovat, že její moc by se neměla podceňovat. Reklama je na každém rohu a vynucuje si naši pozornost. Záleží pak na každém z nás, zda jí podlehne nebo se od ní nějak distancuje.

Reklama představuje významnou složku televizního vysílání i dalších médií. Čas pro reklamu se najde vždycky, i za cenu toho, že její propagaci se prodlouží vysílací čas pořadu nebo filmu, protože je vkládána v průběhu jejich vysílání. Po jejich skončení však nastupuje opět reklamní manipulace. Reklama se snaží zaútočit na naše emoce. Čeho jsme si určitě už všimli, je to, že se reklamy prezentují silnějším zvukem než právě přerušovaný film nebo vzdělávací pořad aj. Je plná stereotypů, klišé a především podprahových informací.³⁸

Reklama, marketing a vzdělávání, co mají společného a v čem se podstatně odlišují? Každý chce dosáhnout jiného cíle. Určitě nebude novinkou, když zde nyní uvedeme, že hlavním cílem marketingu je bezesporu prodat. Dále bychom mohli marketingu připsat to plus, že se mnohem rychleji rozvíjí a nachází nové metody než je tomu ve škole. V příslušných oborech, například v neuromarketingu, se podrobuje zkoumání mozek zákazníka během nakupování, v jiném oboru je předmětem zájmu například to, jaký má vliv vůně na chování zákazníka. Vlivem neustálého snažení a zdokonalování v této oblasti je marketing velmi prestižní. Výkonnost a výsledky marketingu lze peněžně zhodnotit. Jiná situace je ovšem ve škole. Jelikož na tom není tato instituce zdaleka tak dobře jako marketing, působení ve školství v dnešní době už není tak prestižní, peněžně lákavé a mnohdy ani kreativní, nelze se pak divit, že škola stojí na druhém místě.³⁹

Některé reklamy a v určitých případech média a počítačové hry přinášejí škole svým agresivním a propracovaným způsobem, jakým si vynucují pozornost, další

³⁷ Srovnej: Sak, P. a kol. *Člověk a vzdělání v informační společnosti. Vzdělání a život v komputerizovaném světě*. 1. vyd. Praha: Portál 2007, s. 143-144.

³⁸ Srovnej: Jiráček, J., Wolák R. *Mediální gramotnost: nový rozměr vzdělávání*. 1. vyd. Praha: Radioservis 2007, s. 40.

³⁹ Srovnej: Šteffl, O. *Kdo nás učí učit se*. [online]. [2011-10-03]. Dostupné z [www:<http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/ondrej-steffl.php?itemid=14126>](http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/ondrej-steffl.php?itemid=14126)

problém. Děti a mládež, které jsou těmito prostředky obklopeny, najednou ve škole postrádají pro ně odmalička tolik známý způsob, kterým média útočila a stále útočí na jejich smysly a upoutává jejich pozornost. Co je pro školu také další přítěží, je fakt, že médiím stačí a vyhovuje, že jedinec zůstává pasivní a navyká na konzumní způsob života. Pro školu pak není vůbec jednoduché, přivést žáky a žákyně k aktivitě a tolik důležitému soustředění se na věc.⁴⁰

Co je však dobré a stává se, že po zhlédnutí nějakého kvalitního přínosného pořadu či filmu nebo i nějaké odpočinkové soutěže či seriálu, je najednou téma k hovoru. Děti mohou rozebírat určité momenty viděného, analyzovat, říkat a vyjadřovat své názory a pocity. Mohou si těmito rozhovory a diskusemi pak snadno uvědomit, na čem v životě záleží, jaké hodnoty by měly ctít, kam by měli směřovat, ujasnit si nějaké detaily. Televizní vysílání je může motivovat vynaložit nějaké úsilí v určité sféře zájmu, ve sportu či v matematice apod. V horším případě se může stát i opak. Dítě se zaměří na nějakou bezvýznamnou nebo patologickou činnost a nic dobrého mu rozebrané téma nepřinese.

Co však televizní obrazovka také dobře umí, že svou lákavostí, barevností a pestrými tématy odvádí lidi, děti, od ostatních činností, které by byly důležitější a užitečnější pro rozvoj jedince než právě probíhající vysílání, byť by se jednalo v některých případech i o vzdělávací pořad. Děti se u televize uvolní a pobaví. Zaženou nudu a odpoutají se od všedního života. Často se pomocí televize noří do sféry fantazie. Televize nabízí rady a tipy, jak se šatit, jednat, mluvit apod. a mnohdy přináší téma k hovoru, jak už bylo výše zmíněno.⁴¹

Nyní se podíváme, jak je na tom televize s mluveným slovem, který vnímáme, přijímáme a reflektujeme. Ke vzdělanosti patří i kultura slova, slovního projevu. Děti a mládež ještě svůj jazyk neužívají jako hotový a tak je důležité, pamatovat na to, že výběrem slov a jejich správným používáním, spisovností jazyka i televize přispívá k vytváření slovní zásoby a kultury slova jedince.⁴²

Co je také hodně v souvislosti s působením televize a médií připomínáno, je fakt, že děti kvůli času trávenému u televize a u dalších médií zapomínají a přestávají se

⁴⁰ Srovnej: Šteffl, O. Kdo nás učí učit se. [online]. [2011-10-03]. Dostupné z [www:<http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/ondrej-steffl.php?itemid=14126>](http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/ondrej-steffl.php?itemid=14126)

⁴¹ Srovnej: Jiráková, J., Köpplová, B. Děti a média: složitý vztah. *Kmit*, 1998, leden, s. 33.

⁴² Srovnej: Blažek, B. *Tváří v tvář obrazovce*. 1. vyd. Praha: SLON 1995, s. 49.

věnovat četbě, která ve vzdělávání má své pevné a nezastupitelné místo.⁴³ Pokud se ještě vrátíme k pravidelnosti a délce sledování televize, může se zde vyskytnout jakýsi zvyk nebo návyk.⁴⁴

Pokud se však vrátíme k vzdělávací funkci, o kterou nám jde především, musíme konstatovat, že pro lidi televize představuje důležitý zdroj informací, a to hlavně z oblasti světového dění. Děti oproti tomu uvádějí, že jim televize přináší rady a instrukce, které pak využijí a vyzkoušejí v osobním kontaktu s vrstevníky i ostatními lidmi. Radí jim, jak se mají v určitých typech situací zachovat.⁴⁵

To, co si děti z televizních pořadů odnesou, záleží na motivaci, s kterou před obrazovku usedají. Pokud si dítě řekne, že si chce u televize odpočinout nebo se pobavit, informace, které k němu plynou, si jen těžko uchová v paměti, nebo si zapamatuje jen minimum z toho, co by se mohl dozvědět při takové motivaci, kdy zasedá před obrazovku s očekáváním, že se něco dozví a chce se na pořad soustředit. Snaha se něco dozvědět pomocí televize, je pak často korunována úspěchem.⁴⁶

Děti se nezajímají jen o pořady, které jsou jim přímo určené, ale hledají inspiraci a informace i v jiných pořadech, které na dětské publikum není zaměřeno. Ukazují to závěry některých prováděných výzkumů, které přišly s tím, že si dětský divák, především ve věku 8 – 12 let, rád vyhledává informace v odborných dokumentárních pořadech. Jiným šetřením se také dospělo k takové skutečnosti, že i zábavní pořady mohou dítěti dodat nějaké poznatky a rozšiřují si tak svůj všeobecný přehled, všeobecné vzdělání.⁴⁷

Nyní se podíváme na to, že výběrem slov a jejich správným používáním, spisovností jazyka i televize přispívá k vytváření slovní zásoby a kultury slova jedince.⁴⁸

Samozřejmě se můžeme právem obávat, že nám televizní obrazovka ne vždy nabídne správnou formu jazyka a bude nás v této souvislosti ovlivňovat i negativně a nesprávně. Tvůrci pořadů, účinkující, moderátoři a další by si měli také uvědomit, že

⁴³ Srovnej: Blažek, B. *Tváří v tvář obrazovce*. 1. vyd. Praha: SLON 1995, s. 44.

⁴⁴ Srovnej: Jirák, J., Köpplová, B. Děti a média: složitý vztah. *Kmit*, 1998, leden, s. 33.

⁴⁵ Srovnej: Jirák, J., Köpplová, B. Děti a média: složitý vztah. *Kmit*, 1998, leden, s. 33.

⁴⁶ Srovnej: Jirák, J., Köpplová, B. Děti a média: složitý vztah. *Kmit*, 1998, leden, s. 33.

⁴⁷ Srovnej: Jirák, J., Köpplová, B. Děti a média: složitý vztah. *Kmit*, 1998, leden, s. 33.

⁴⁸ Srovnej: Blažek, B. *Tváří v tvář obrazovce*. 1. vyd. Praha: SLON 1995, s. 49.

děti nemohou nebo nemusí rozumět odborným výrazům nebo například cizím přejatým slovům a tak by měli dávat pozor na volbu slov. Teď narážíme hlavně na pořady určené dětem. Pokud by se stávalo, že by výše zmiňovaní používali neadekvátní slovník, děti by nechápali pointu a smysl sdělení a přínosný pořad by je ničím neoslovil.

Rada České televize se rozhodla nechat si kriticky zhodnotit a analyzovat v prosinci 1992 dětské televizní pořady, které právě v tomto časovém mezidobí budou na její televizní stanici odvysílané. Studii provedla nadace EcoTerra⁴⁹

Ředitelem nadace byl od roku 1991 Bohuslav Blažek.⁵⁰ Nadace se v roce 2002 přeměnila na Obecně prospěšnou společnost EcoTerra, avšak cíle a náplň práce si ponechala stejné.⁵¹

Autorka se domnívá, že určitou platnost má tato studie i nyní, protože se jedná o pořady, které se vysílají v tuto dobu téměř každoročně, opakovaně několik let po sobě, protože se jedná o konec roku, vánoční svátky, kdy diváci, děti, už mohou předem tušit, že budou koukat na určitý pořad jako minulý rok. Nyní už se podíváme na nejdůležitější výsledky, závěry, která tato studie přinesla.

Aspekty, které budou ve studii brány v potaz, podle autorky učí, vzdělávají dítě, v oblasti styku s lidmi a mají vliv na všeobecné povědomí o světě, soudí tak z toho důvodu, protože hlavními tématy, které byla brána na zřetel jsou, jak pořad působí na děti, co ukazuje a jakým způsobem, co chce dětem říct, jaký je jeho hlavní zájem a především proto, že myšlenka a děj pořadu by měla dítě nějak ovlivnit a formovat. Ukazuje jeho postavení ve společnosti, co se od něj očekává, jak se má chovat a jaké má povinnosti.

Názvy televizních pořadů ve studii nejsou uvedeny, jsou schovány pod jména autorů, kteří příběhy stvořili. Autorka ponechá tento způsob členění a zprostředkuje nyní závěry proběhnuvší studie.

⁴⁹ Srovnej: Blažek, B. *Tváří v tvář obrazovce*. 1. vyd. Praha: SLON 1995, s. 132.

⁵⁰ všestranně a široce orientovaný: sociální ekolog, vystudoval filmovou a televizní dramaturgii, filosofii a psychologii, pedagog, zájem o architekturu, média.. Viz http://cs.wikipedia.org/wiki/Bohuslav_Bla%C5%BEEK

⁵¹ projekty a analýzy v oblasti sociálně ekologické, rešerše, podněcování participace obyvatel k řešení problémů, animace komunikačních sítí, příprava mediálních projektů apod. Viz <http://rejstrik-firem.kurzy.cz/26490650/ecoterra-o-p-s-v-likvidaci/>

LADA/TRNKA

Jedná se o klasické téma pohádky, kde je hlavním hrdinou většinou prostý člověk, který bojuje proti mocnému, zkaženému a zlému protějšku, světu.⁵² Vyprávění přechází z vážného tónu do veselého. Vypravěč si svým působením získá přirozenou autoritu a zároveň zapůsobí svým vypravěčským umem na děti i dospělé. Děti si tímto uvědomují a zakouší pocit vlastní důstojnosti. Jazyk příběhu dokáže přijmout každý posluchač a divák, přitom se však nejedná o všední, každodenní mluvu.⁵³

Jako autorita vystupuje v příběhu dospělá osoba, která se však svým neetickým a nedobрым chováním může sama lehce snížit a zpochybnit. Důraz se příkládá tomu, že především děti dokážou jasně určit a rozpoznat, kdo stojí na straně dobra a kdo se nachází na té druhé straně. Dospělým je přiřknuto jednání, avšak dítě vše pozoruje čistým zrakem, tímto je dětské publikum vhnáno do světa, který je vymezen dětskými právy a povinnostmi.⁵⁴

DRDA

Příběhy jsou plné hýření, skotačení a pokušení. Fiktivní světy se nápadně podobají současnosti. Je zde vidět určitá kritika, ale i chvála společnosti.⁵⁵ Vypravěčovým cílem je bavit ostatní. Jeho popisování není v žádném případě brána jako směrodatná pro všechny, jedná se spíše o provokaci a žerty. Zlo se probouzí jen v nadpřirozených silách, které v sobě však nosí i špetku dobra. Jazyk je většinou dost šifrovaný, řeč je plná narážek a často dvojsmyslná. Děti mohou tímto reflektovat to, o čem se baví dospělí. V příbězích tohoto typu se děti zpravidla běžně nevyskytují.⁵⁶

MACOUREK/HOFMAN

Realistický příběh, v kterém se ocitají pohádkové bytosti. Jsou proti sobě postaveny dva světy. Prvním je svět nadpřirozena, který je naivní a čistší oproti tomu

⁵² Srovnej: Blažek, B. *Tváří v tvář obrazovce*. 1. vyd. Praha: SLON 1995, s. 133.

⁵³ Srovnej: Blažek, B. *Tváří v tvář obrazovce*. 1. vyd. Praha: SLON 1995, s. 136.

⁵⁴ Srovnej: Blažek, B. *Tváří v tvář obrazovce*. 1. vyd. Praha: SLON 1995, s. 136.

⁵⁵ Srovnej: Blažek, B. *Tváří v tvář obrazovce*. 1. vyd. Praha: SLON 1995, s. 133.

⁵⁶ Srovnej: Blažek, B. *Tváří v tvář obrazovce*. 1. vyd. Praha: SLON 1995, s. 136.

druhému, reálnému světu lidí. Pokud srovnáme tyto dva světy, jasně vidíme nešvary dnešní doby a společnosti.⁵⁷

Nadpřirozené bytosti zde plní funkci výsměchu vůči světu dospělých. Hlavními hrdiny příběhů jsou děti, které jsou nevinné a čisté a plné nápadů oproti dospělým. Dětem se tu často pochlebuje, avšak příběh je vede k vzájemné komunikaci se světem dospělých a nabízí jim i návody, jak docílit shody a harmonie mezi dospělými. Co se řeči týče, děti používají svůj vlastní jazyk. Mají svá tajemství a jak už je vidno, svůj vlastní svět. V dětském světě nenajdeme bídu, nesetkáme se s utrpením ani zlem. Děti nemívají dlouhou chvíli, necítí žádnou prázdnotu ani odcizení. Dětskému světu se vyhýbá nemoc i smrt.⁵⁸

V těchto třech kategoriích jsme mohli vidět, jak se každý autor dívá na dítě a jaké mu přisuzuje práva a povinnosti. Pořady ukazují, co je ve světě dobré, co by se mělo ctít, ale nastiňuje i témata zla a neřestí, které se ve světě objevují. Dítě získává představu a modely, jak by se mělo chovat. Nejčastěji zde vystupuje dítě jako anděl, který má spasit hříšného či zkaženého dospělého a pomoci mu napravit jeho chyby. Ukazuje obraz, že zlo by se mělo mýtit a dobro a správné věci podporovat. Tyto pořady apelují na mravní hodnoty a chování, které by žádnému člověku neměli chybět, vychovávají a jistým směrem vzdělávají.

Televizní vysílání to nejsou jen vzdělávací pořady, a tak se dále podíváme jaké problémy řeší a čím se zabývají podle studie lyrické večerníčky a magazíny. Jaké problémy dětskému publiku předkládají, čím je chtějí zaujmout, poučit, motivovat a zda i tady najdeme nějaké výchovné či vzdělávací aspekty, které by dítě správně formovalo a učilo dobrým mravům.

LYRICKÉ VEČERNÍČKY

V této kategorii nejsou řešeny problémy reálného světa, protože je zde dítě chápáno jako tvor, který nedokáže porozumět a pochopit nějaká složitější nebo reálná témata. Tato mylná představa, která fandí infantilnímu přístupu k dětem, přetrvává v dnešní době ještě u některých pedagogů předškolní a mladší školní výchovy a vzdělávání.⁵⁹

⁵⁷ Srovnej: Blažek, B. *Tváří v tvář obrazovce*. 1. vyd. Praha: SLON 1995, s. 133.

⁵⁸ Srovnej: Blažek, B. *Tváří v tvář obrazovce*. 1. vyd. Praha: SLON 1995, s. 136-137.

⁵⁹ Srovnej: Blažek, B. *Tváří v tvář obrazovce*. 1. vyd. Praha: SLON 1995, s. 138.

Dítě je z autorčina pohledu úplně odtrženo od kontextu reálného světa, od současných problémů ve společnosti. Podle večerníčku má dítě zůstat v nevědomosti a měly by mu být skryty kazy dnešní doby.

MAGAZÍNY

V případě magazínu se stává dítě pouhým konzumentem toho, co se mu předkládá. Magazín se snaží produkovat kratší zábavné formy, které budou mít předem určená témata, která se budou pravidelně opakovat a u dětí sklídí ohlas. Hrdiny se zde stávají sami baviči, kteří svým mrštným jazykem a vyjadřováním nepřipouští žádné dlouhé průpovídky.⁶⁰

Podle autorky diplomové práce je zde dítěti předkládán zábavný materiál, který bezmyšlenkovitě a bez námahy může přijmout. Není zde vyžadována žádná aktivita.

Nyní se pokusíme o závěrečné shrnutí této kapitoly. Přínos a vliv médií, televize na vzdělávání bude pro odborníky jistě ožehavým tématem i nadále, ale abychom nepropadli mylné představě, že o svět médií působících na vzdělávání se zajímají jen experti, musíme konstatovat, že v souvislosti s dětmi zaujímají k tomuto tématu svá stanoviska samozřejmě i rodiče.

Média v dnešní době už představují každodenní součást našeho života a musíme se s nimi naučit žít a využívat jejich pozitivních vlivů a pomoci při vzdělávání. Je jasné, že spousta věcí, které z médií nebo televize proudí, jsou jen neužitečnou omáčkou, ale zároveň se najdou i takové informace a pořady, které jsou kvalitní a přínosné. Je nepochybné, že média svou funkci ve vzdělávacím procesu mají a v mnohých případech ji i zodpovědně zastávají.

⁶⁰ Srovnej: Blažek, B. *Tváří v tvář obrazovce*. 1. vyd. Praha: SLON 1995, s. 139.

2. Teorie a metody

V této kapitole autorka jen stručně naznačí, jak bude diplomová práce vypracovávána a jaké metody budou užity. Úvodní teoretická část se opírá o nalezené poznatky v literatuře a někdy v menší míře doplněné informace z internetu.

Co se týče části praktické, zde se autorka soustředila především na internetové zdroje a televizní vysílání, které souviselo s vybranými televizními soutěžemi. V rámci praktické části práce autorka prováděla i tematickou analýzu otázek, kdy z televizních soutěží sbírala vědomostní otázky. Tyto otázky, jak uvidíme později, následně roztřídila do příslušných kategorií a vyhodnotila. Nakonec pak vyvodila a shrnula závěry, ke kterým došla.

3. Soutěže jako typ vzdělávacích pořadů pro děti

Tato kapitola by měla vymezit místo a osvětlit funkci televizních soutěží v souvislosti se vzděláváním dětí a mládeže. Charakteristiku soutěží můžeme odvodit od pojmu hry. Můžeme říci, že soutěž je součástí hry, která je každému člověku velmi blízká a přirozená již od útlého věku. „*Hra je dobrovolná činnost, která je vykonávána uvnitř pevně stanovených časových a prostorových hranic, podle dobrovolně přijatých, ale bezpodmínečně závazných pravidel, která má svůj cíl v sobě samé a je doprovázena pocitem napětí a radosti...*”⁶¹ Hra má celou řadu funkcí, které se snaží člověku po celý jeho život něco přinést. Pomocí hry děti i dospělí poznávají a procvičují. Hra nějakým způsobem ovlivňuje jejich pocity a náladu. Uvádí je do pohybu a motivuje je. Probouzí v lidech fantazii a tvořivost. Dává jim odpočinout. Mnohdy přináší kontakt s druhými, protože hra není určena pouze jednotlivci, ale často dvojici či skupině. Učí spolupracovat a komunikovat s druhými. Hra je vlastní každému člověku. Má v životě člověka své pevné místo a velmi dlouhou tradici, což potvrzují i tato Huizingova slova: „*Hra je starší než kultura, ať je totiž pojem kultury vymezen sebelepší, přece jen v každém případě předpokládá lidskou společnost...*”⁶²

Z výše zmíněného můžeme usoudit, že člověk se bez hry neobejde a je jeho důležitou součástí. Stále se s ní setkává. Podle některých odborníků slouží hra k vybití přebytečné energie.⁶³ Další tvrdí, že hra je jakýmsi vrozeným napodobováním, napomáhá uvolnit se a cvičit se v různých činnostech nebo sebeovládání. Dále může podstata hry spočívat v tom, že člověk se díky ní chce něco naučit nebo na něco působit. Hra přináší i soutěživost a rivalitu. Někteří také soudí, že hra pomáhá odplavit škodlivé pocity a vlivy.⁶⁴

⁶¹ Huizinga, J. *Homo ludens o původu kultury ve hře*. 1.vyd. Praha: Mladá fronta, 1971. s. 33.

⁶² Huizinga, J. *Homo ludens o původu kultury ve hře*. 1.vyd. Praha: Mladá fronta, 1971. s. 9.

⁶³ Huizinga, J. *Homo ludens o původu kultury ve hře*. 1.vyd. Praha: Mladá fronta, 1971. s. 10.

⁶⁴ Srovnej: Huizinga, J. *Homo ludens o původu kultury ve hře*. 1.vyd. Praha: Mladá fronta, 1971. s. 10.

„*Hra je zápasem o něco, nebo představováním něčeho.*”⁶⁵ Tato teze už nás vede přímo k soutěžím, kde jde vesměs o boj, o zápas, mezi účastníky hry. Principem je v zásadě být lepší než ostatní. Televizní soutěže v sobě nesou velké množství uplatnění se. Může se jednat o soutěže vědomostního typu, o soutěže sportovní, nebo o jejich kombinaci. Už Huizinga uvádí výčet typů her. U něj to jsou hry zručnosti, hry síly, hry rozumové, hry štěstí, předvádění i představení. Jak vidíme, tyto hry jsou aktuální i dnes. My se však zaměříme na hry rozumové, tedy na hry vědomostního charakteru, které jsou pro naši práci nejdůležitějším přínosem a odpovědí na naši otázku, jaký mají soutěže vliv na vzdělávání dětí.

Televizní soutěže a různé soutěžní kvízy mají to pozitivum, že se člověk může učit díky hře. Zábavnou formou prověřuje a zároveň získává určité poznatky, což dokazují i šetření, která byla provedena koncem 80. let ve Velké Británii. Výsledky šetření uvedla a prokázala, že děti si prostřednictvím televizních soutěží a soutěžních kvízů rozšiřují všeobecné vzdělání.⁶⁶ Proto se určitě nebudeme divit tomu, že soutěžní pořady získaly a získávají na oblibě a sledovanosti.

Důležitým faktorem soutěží a kvízů se stala výhra. Soutěž představuje jakési zápolení, snahu dostat se na post toho nejlepšího. Pocit úspěšnosti a vítězství, který je ještě znásoben nějakou věcnou či finanční cenou, podporuje účastníky ještě více ve svém úsilí a snažení se. Zároveň z toho těží i média, v našem případě televize, kdy si tímto k sobě připoutává i diváky, kteří mohou bažít, jak po zábavě, tak po vědomostech, tak samozřejmě i po nějaké té ceně po zodpovězení divácké otázky apod. Touha se uplatnit a být úspěšný je médii samozřejmě stále více podporována. Tato teze vystihuje chování diváka či soutězíciho a potvrzuje výše zmíněné. „*O vítězství se usiluje s vášnivostí...!*”⁶⁷ V každém člověku je totiž podle autorčina mínění alespoň špetka soutěživosti a ke své oblíbené hře se rád vrací. Tím se udržuje i věrnost určité televizní stanici, o což samozřejmě televiznímu průmyslu jde. Další teze k doplnění je, že: „*Čím je hra těžší, tím větší napětí budí u diváků.*”⁶⁸

⁶⁵ Huizinga, J. *Homo ludens o původu kultury ve hře*. 1.vyd. Praha: Mladá fronta, 1971. s. 20.

⁶⁶ Srovnej: Jiráková, J., Köpplová, B. Děti a média: složitý vztah. *Kmit*, 1998, leden, s. 33.

⁶⁷ Huizinga, J. *Homo ludens o původu kultury ve hře*. 1.vyd. Praha: Mladá fronta, 1971. s. 50.

⁶⁸ Huizinga, J. *Homo ludens o původu kultury ve hře*. 1.vyd. Praha: Mladá fronta, 1971. s. 50.

V televizních soutěžích a kvízech se soustředíme na oblast, kde jsou divákům a hráčům pokládány různé otázky k zodpovězení, které se dotýkají jejich nasbíraných znalostí a paměti. Soutěžící za správné odpovědi získával například žetony, body, imaginární finanční obnos nebo nápovědy, které by ho vedli ve hře dále nebo k vítězství. Otázky plynuly zpočátku do éteru z úst uvaděčů, ale díky médiím a jejich technickým možnostem se na scéně objevily otázky na počítačových obrazovkách nebo televizních projekcích.⁶⁹

Soutěže a kvízy už jsou v dnešní době v médiích natolik rozšířené, že si divák může vybrat z celé škály pramenů či zdrojů a rozhodnout se, čemu dává přednost a podle toho si také vybrat způsob, jakým tyto žánry bude reflektovat. My se zaměřujeme na televizní pořady. Snad každá televizní stanice již v této době nabízí nějaký typ hry, soutěže nebo kvízu. Pestrá nabídka nám umožňuje volit a vybírat si podle své vlastní chuti a zájmu. Můžeme vybírat s ohledem na náš věk, nebo podle převažující funkce pořadu. Zde se jedná buď o funkci zábavní, nebo vzdělávací. Většinou tomu však bývá, že jsou zastoupeny v pořadu obě tyto roviny. Záleží hodně na tom, jakým směrem jsou televizní soutěž či kvíz orientovány, jestli chtějí spíše bavit nebo vzdělávat, nebo jestli hodlají zahrnout obě tyto složky.

Jak už bylo výše řečeno, hra člověka provází životem a on si k ní vytváří jisté pouto. Televize tuto skutečnost reflektuje a nabízí divákovi celou škálu soutěží a kvízů. Tímto si udržuje divákovu pozornost a tolik důležitou přízeň.

Dále bylo zmíněno, že kromě zábavní funkce se u těchto pořadů objevuje funkce vzdělávací. Soutěžní pořady se však podle autorky více zaměřují na funkci zábavní, protože v nich vidíme převážně zápolení ve sportovních disciplínách a záleží zde hlavně na zručnosti, schopnostech a praktických dovednostech účastníků. Vzdělávací funkce je zde spíše doplňkem okrajových faktorem. Jinak je tomu u kvízů, které se většinou zaměřují vyloženě na kladení vědomostních otázek a žádné jiné fyzicky namáhavé disciplíny se zde neobjevují.

Ať už se však jedná o vědomostní otázky, které se kladou v soutěžích či kvízech, mají tyto otázky určitý „skrytý“ význam. V této kapitole se zaměřujeme na vzdělávání pomocí televizních soutěží a kvízů. Jedná se nám však také o to, jakou představu o všeobecném vzdělání tyto pořady tlumočí skrze pokládané otázky.

⁶⁹ Vágner, I. *Svět postmoderních her*. 1. vyd. Jinočany: H&H, 1995, s. 121.

Pokud bychom shrnuli výše napsané, musíme konstatovat, že televizní soutěže a kvízy mají své pevné místo a zázemí, jak v oblasti televizní zábavy, tak v oblasti vzdělávání. Diváci tyto pořady s oblibou vyhledávají a věnují jim svůj čas. Hra se stala součástí jejich života. „*Hra je skutečný životní výkon skutečného člověka...!*”⁷⁰

Tuto kapitolu ukončí autorka tvrzením Finka, které také potvrzuje důležitost a pevné místo hry v životě člověka. „*Lidská hra je uchopitelný fenomén, který každý zná, který je všeobecně znám a který každý zná zvnitřku, ze svědectví vlastního prožívání.*”⁷¹

⁷⁰ Fink, E. *Hra jako symbol světa*. 1.vyd. Praha: Český spisovatel, 1993, s. 79.

⁷¹ Fink, E. *Hra jako symbol světa*. 1.vyd. Praha: Český spisovatel, 1993, s. 83-84.

3.1 Popis zkoumaných pořadů

3.1.1 Charakteristika soutěžního pořadu *Bludiště*

Bludiště, dětský televizní soutěžní pořad, se řadí k sportovně vědomostním hrám.⁷² Nezáleží zde tedy jen na pevném základu znalostí, získaných vědomostech a všeobecném přehledu, které si mladí soutěžící s sebou do této zábavné hry plné napětí a nečekaných náhlých zvrátů přinášejí, ale i na jejich šikovnosti a obratnosti, na jejich umu rychle a přesně reagovat, na dostatečné sebedůvěře a odvaze, na umění taktizovat a správně předvídat a také odhadnout v daný okamžik své spoluhráče nebo proti sobě stojící protivníky. Velmi důležitá je přitom i vzájemná spolupráce a podpora v družstvu a v neposlední řadě nesmíme podcenit roli štěstěny a náhody, které se potom se všemi ostatními vyjmenovanými aspekty uplatní a jsou jim nápomocny při různých sportovních disciplínách, jež jsou pro soutěžní družstva v každém díle bez výjimky připraveny.

Základní charakteristika, kterou vidíme výše, již zřetelně naznačuje, že tento napínavý soutěžní pořad je určen výhradně pro děti a mládež, a to konkrétně ve věku od třinácti do patnácti let.⁷³ Hry se tedy mohou regulérně zúčastnit žáci a žákyně základních škol a víceletých gymnázií. Vzhledem k určenému věku se bude jednat o družstva či soutěžní skupiny utvořené z žactev šestých, sedmých, osmých nebo devátých tříd.

Pravidla soutěže Bludiště si nekladou podmínku k utvoření sestav pouze homogenních, ale dovoluje sestavit skupiny namíchané, to tedy pak následně znamená, že se v čtyřčlenném soutěžním družstvu může objevit libovolný počet dívek nebo chlapců. Záleží jen na domluvě a na správném uvážení a výběru samotných tříd, který spolužák nebo která spolužačka by byla vhodná k reprezentaci školy a třídy a snáze by jim mohla pomoci přiblížit se či dosáhnout vítězství. V tomto případě také musí

⁷² Srovnej: Bludiště. [online]. [2011-08-28]. Dostupné z [www: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097253859-bludiste/>](http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097253859-bludiste/)

⁷³ Srovnej: Pravidla soutěže. [online]. [2011-08-28]. Dostupné z [www: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097253859-bludiste/585-pravidla-souteze/>](http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097253859-bludiste/585-pravidla-souteze/)

kolektiv myslet na to, v čem ona nebo onen vyniká, v čem jsou výjimeční, zcela nezastupitelní a zda se v soutěži může s touto výzbrojí vůbec v jejich prospěch uplatnit. Pokud už je reprezentující družstvo školy definitivně vybráno, nastal právě vhodný okamžik zaslat přihlášku do soutěže, přihlásit se. V této fázi nám už nezbývá nic jiného, než se neprodleně obrátit na internetovou stránku pořadu Bludiště, kde ihned najdeme jasné informace, co musíme udělat, abychom o sobě dali vědět a bez problémů se do hry zaregistrovali. Postup, který je uvedený na webu, je každému zcela srozumitelný.⁷⁴

Na webových stránkách pod naváděcí ikonkou s názvem *Jak se přihlásit*, už vidíme, co se po nás bude chtít. Je potřeba jen zaslat e-mailem nebo prostřednictvím pošty přihlášku. V této přihlášce musí být uvedeno jméno kontaktní osoby, v tomto případě se jedná o nějakého člena pedagogického týmu, dále se musí uvést celý název a přesná adresa školy, třída, která chce soutěžit, tedy například 8. A. Důležité je nezapomenout a udat telefonické spojení, fax nebo e-mailovou adresu. V neposlední řadě se musí v přihlášce oznámit, zda si dopravu na místo natáčení i zpět domů a případně ubytování v Ostravě může škola zajistit sama. Po odeslání přihlášky, už škola čeká jen na odpověď. V případě kladné odpovědi, je základní škola nebo víceleté gymnázium vybráno k účasti v televizní hře a už jen zbývá, aby vše bylo řádně dokončeno, zodpovědět několik otázek a připravit si prezentaci sebe sama a soutěžícího družstva popřípadě svého města apod. a to časově zhruba na jednu minutu. Podmínkou účasti je také odpovídající pedagogický dohled přítomný při natáčení spolu s doprovodem zhruba 35 žáků dané školy, který zasedne v publiku a fandí svému týmu.⁷⁵

Když je vše řádně připraveno, nic nebrání natáčení, na které se musí dva vybrané týmy, každý z jiné školy, dopravit až do televizního studia České televize, které sídlí v Ostravě. V této chvíli se poprvé hlásí o slovo moderátor pořadu. Uvaděč Bludiště se při natáčení stává jakýmsi organizačním a tmelícím článkem mezi odhodlanými soutěžícími, fandícím doprovodem, kvalifikovaným pedagogickým dozorem žáků a takzvanými odborníky neboli tvůrci pořadu. V současné době na tomto postu figuruje a místo moderátora pořadu zastává Roman Pastorek. Stojí určitě za zmínku, že Roman

⁷⁴ Srovnej: Jak se přihlásit? [online]. [2011-08-28]. Dostupné z [www:<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097253859-bludiste/584-jak-se-prihlasit/>](http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097253859-bludiste/584-jak-se-prihlasit/)

⁷⁵ Srovnej: Jak se přihlásit? [online]. [2011-08-28]. Dostupné z [www:<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097253859-bludiste/584-jak-se-prihlasit/>](http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097253859-bludiste/584-jak-se-prihlasit/)

Pastorek se věnuje moderování Bludiště skoro od úplného počátku soutěže. Hru na naše televizní obrazovky přinesla ČT1 přesně v roce 1997. Před ním krátkou dobu Bludiště uváděl pouze jediný moderátor, a tím byl Miroslav Pelegrin. Roman Pastorek má velmi kladný vztah k dětem a svým přátelským přístupem láme u soutěžících zbytečnou nervozitu a motivuje je ke snaze a dobrým výkonům.

K tvůrcům zábavního pořadu Bludiště se řadí dramaturg a scénarista v jedné osobě Jaromír Vrlík, dále jeho spolupracující kolega též dramaturg Martin Pekárek. Na postu hlavního kameramana čestně stojí Karel Kajfosz, režisérem pořadu je Jindřich Procházka a vedoucí výroby zastává Yvona Dubová. Tito všichni dávají vzniknout třiceti minutovému pořadu, který se na televizních obrazovkách objevuje už celých čtrnáct let.

Nyní už k samotné hře a to pěkně od začátku. Zhruba dvacet sekund trvá úvodní znělka pořadu, která už plně navozuje atmosféru hry. Rytmická hudba v rychlejším tempu, která neobsahuje žádný text, totiž nutí dva Bludišťáky, žlutého a modrého, k stoprocentnímu nasazení a snaze při zdolávání připravených překážek a nástrah. Bludišťáci zastávají v soutěži velmi důležitou funkci. Družstva o ně v hracím čase s nasazením všech sil zápasí, protože právě Bludišťáci jim do kapsy přinášejí tolik vytožené body, které pak v závěru pořadu rozhodnou o vítězství jednoho týmu a porážce toho druhého.

První slova uslyšíme až od moderátora, který přivítá televizní diváky u obrazovek a publikum připravené fandit svým vybraným zástupcům. Naše oči také ihned postřehnou, jak je hrací prostor členěn a vybaven a že hraje všemi barvami a je vkusně pestrý. Moderátor už zbytečně nezdržuje nějakým dlouhým úvodem a jde nám ukázat postupně oba dva týmy soutěžících, kteří přijeli a budou se snažit aspirovat na vítěze. Představování probíhá buď to v jejich oddělených šatnách, nebo si moderátor týmy volá postupně rovnou do studia.

V tomto čase se dozvídáme informace o soutěžících, moderátor si vezme na paškál nejdříve jedno družstvo a až potom, co skončí s prvním týmem, spěchá vyzpovídat druhé. Každé družstvo, jak už víme, je čtyřčlenné. Zjistíme, z jaké školy soutěžní kvartet je, kde se nachází jejich základní škola nebo gymnázium, někdy družstvo zmíní zajímavosti o svém bydlišti. Dále prozrazují děti svůj věk, svá jména a

hlavně čím chtějí na soupeře vyzrát, v čem vynikají a jsou dobří. Každý z týmu se dostane v tento okamžik ke slovu. Novou informací, která se dá upozorovat přímo na soutěžících samotných, je, že družstva pro vzájemné odlišení se od sebe, na sobě mají dresy. Jeden soutěžní tým je oblečen v modrých dresech a na druhý zbylo oblečení v barvě červené.

Pokud se mají zodpovědět otázky jako například, proč se přihlásil jejich tým do Bludiště nebo jaký si družstvo dalo název a proč, obrací se moderátor především na mluvčího skupiny, jinými slovy kapitána nebo kapitánku týmu, který je už předem v každém týmu jejich členy demokraticky určený. Pojmenování družstev jsou vážně různorodá, ale většinou se odvíjí od názvu školy nebo města, odkud děti přijely, nebo od jiných jim blízkých atributů. Pokud se tedy jedná o některou variantu výše zmíněnou, není třeba se názvem týmu dále zabývat, jestliže ale název překvapí, soutěžící mají možnost výběr svého názvu na místě přiblížit a vysvětlit. Moderátor také často pro označení týmů při hře používá jednoznačné pojmenování Červení a Modří.

Docela oblíbenou záležitostí se stali maskoti. Často si týmy kromě fandícího publika, složeného z žáků a žákyň jejich školy, dovezou na podporu i nějakého maskota, kterým se při představování také pochlubí. Většinou to bývá nějaké plyšové zvíře, které nese příznačné jméno, jež opět symbolizuje spjatost s příslušným týmem, nebo rovnou nějaká jejich místní rekvizita jako například nějaká soška. Týmy si také někdy vymyslí svůj bojový pokřik, kterým si dodávají odvahy a motivují se jím. V publiku se dále objevují pestré transparenty a vlajky, které mají také povzbudit.

Během těchto svižných osobních rozhovorů jsou divákům promítány různé fotografie nebo krátká poutavá videa, jež si každý tým měl za úkol připravit před nástupem do soutěže, a pak tímto lehce osvěžit a krátce doplnit svoje povídání. Především tím soutěžící prezentují a zviditelňují svoji školu a upozorňují na všelijaké zajímavosti v jejím okolí, což může škole a městu určitě pomoci a přinést i popularitu takovouhle zdánlivě nenápadnou reklamou v televizi.

Nyní, když je představování týmů u konce, vběhnou mladí hráči na plac, pokud už tam při představování nejsou, před zvědavé diváky a publikum, a zaberou svoje místo u stolku, který je ve stejné barvě jako dres týmu. Uvolněnou náladu hned od počátku navozuje publikum, které soutěžící přivítá bujarým potleskem a i pan

moderátor je po celou dobu soutěže pozitivně naladěný a obě družstva bez výjimky podporuje.

Následuje krátký oddech, kdy moderátor za pomoci svých asistentek zadá a vysvětlí úkol pedagogickému doprovodu, který přijel s dětmi. Učitelé jsou na každý tým dva a mají v průběhu soutěže čas přibližně dvacet minut, si zadaný úkol vyzkoušet a procvičit v klidu v zákulisí. V tomto případě se většinou jedná o úlohy spjaté s pohybem, kde je často potřeba velká dávka šikovnosti a trpělivosti, ale také je někdy nutné taktizovat.

Z přítomných pedagogů jsou tedy vytvořeny opět dva týmy, jen s rozdílem počtu členů oproti družstvu, na každý tým případně dva učitelé. Někdy musí soutěžit za tým oba dva pedagogové, ale občas stačí vybrat jen jednoho, který zadaný úkol vykoná. Také se může stát, že jeden z dvojice radí a naviguje a druhý podle jeho instrukcí koná. Jak je vidět disciplíny jsou velmi různorodé. Dospělí hráči musí například plnit úkol s basketbalovým míčem, kterým mají zadáno driblovat a zároveň s ním projít v co nejkratším čase připravenou překážkovou dráhu, nebo pro ně může být připravena další dráha, ale tu už musí zdolat v co nejkratším čase a na kole, a aby to bylo třeba ještě o něco těžší, tak v jedné ruce musí při jízdě držet sklenici s vodou. Mohou také házet různými předměty do vzdálených košů nebo se trefovat do různých terčů či otvorů. Může se vyskytnout i disciplína, kde se mají učitelé naučit vázání uzlů, sestavit puzzle nebo vyluštit hlavolam. Každopádně, co je důležité, tým učitelů svým vítězstvím přináší svému soutěžícímu družstvu body navíc, což někdy, při nerozhodném boji družstev nemůže být k zaholení.

Po zadání úkolu pro pedagogický doprovod se pomalu schyluje k prvnímu kolu soutěže, které se zaměří na vědomosti soutěžících. Ještě před ním ale čeká na týmy jemné zahřátí v podobě pohybového úkolu, který je iniciován tak, že zvítězí rychlejší družstvo. Zúčastní se ho většinou družstva v plné sestavě, takže se hned ukáže, jak dobře a promyšleně členové spolu dokážou spolupracovat. Někdy se ale stane, že na přidělený úkol musí tým vybrat jen jednoho spoluhráče. Při plnění disciplíny publikum mohutně a nahlas povzbuzuje své zástupce a moderátor komentuje jejich počínání. Vítězové této zahřívací disciplíny si pak mohou vybrat, jaká dvě témata z nabízených čtyř se jim líbí nejvíce, a otázky právě z těch vybraných témat si pak následně zodpoví

v prvním kole. Družstvo si samozřejmě vybere takticky ty okruhy, v kterých se cítí nejvíce doma.

Na otázky nebo spíše na správné odpovědi si tým může ještě před přečtením otázky vsadit, a tím získat na své skóre příslušný počet bodů, takzvaných Bludišťáků. Na tyto tematické otázky si mohou vsadit buď jednoho nebo tři Bludišťáky. Moderátor přečte otázku a na obrazovkách se objeví podpůrný názorný materiál, který napomůže týmu mnohdy k správné odpovědi. Jedná se o obrázky a výběr z možností odpovědí, tedy přiřazování. Po zodpovězení všech otázek, má moderátor připravenou soutěžní otázku i pro diváky pořadu. Televizní diváci mohou zasílat své odpovědi prostřednictvím pošty nebo elektronicky e - mailem, a pokud bude jejich odpověď správná a budou vylosováni, získají knižní cenu, kdy se jedná většinou o encyklopedie nebo literaturu faktu.

Ve druhém kole už se soutěžní týmy zapotí v plné sestavě na lanové dráze. Jde o získávání dalších bodů tentokrát v pohybové disciplíně. Správné balancování a obratné přemísťování se a dále rychlost s dostatečnou mrštností na dráze a nakonec přesná muška při házení nasbíraných Bludišťáků do lanového koše, může týmu zajistit velkou dávku bodů. Tím spíše když jedno družstvo ukořistí právě Zlatého Bludišťáka, který je na dráze pouze jeden. Zlatý Bludišťák jim totiž přilepší rovnou o pět bodů. Čím více si týmy na dráze budou věřit a půjde jim vše, jak se říká hladce od ruky, tím více mohou přispět na konto svého skóre. Na sbírání bodů mají však omezený čas, a to přesně tři minuty. Po skončení tohoto pohybového úkolu ještě moderátor krátce vyzpovídá soutěžící. Ptá se na jejich dojmy z lanové dráhy a na to, co jim přišlo nejtěžší.

Po této disciplíně se kamera podívá za učiteli, kteří pilně nacvičují jim svěřený úkol. Moderátor se zeptá na jejich pocity a v krátkosti také vidíme, jak se jim vede při nacvičování disciplíny. Týmy učitelů jsou každý ve své šatně, aby se vzájemně nerozptylovali. Po tomto vstupu mají ještě chvíli na to, aby vypilovali svojí strategii na plnění úkolu.

Po návratu do studia, už na soutěžící čeká dvanáct otázek, které prověří jejich znalosti z různých oborů. Zatímco moderátor předčítá otázky, na televizní obrazovce a před soutěžícími se objeví prázdná políčka tajenky, která jim naznačuje počet písmen ke každé odpovědi. Otázky se kladou oběma týmům na stejně a záleží jen na tom, které

družstvo ví dříve odpověď na otázku a dřív se přihlásí o slovo stisknutím tlačítka. Při špatné odpovědi se však body nestrhávají. A dává se šance na odpověď druhému družstvu.

Nyní se už dostávají na řadu učitelé se svými výkony. Družstva si před plněním úkolu na své pedagogy sází. Mohou vsadit jeden až pět bodů a tato předběžná sázka je soutěžícím učitelům utajena. Pokud jejich učitelský doprovod zvítězí, vsazené body se jim přičtou k dosavadnímu skóre, ale pokud bude pokořen, body se jim naopak odečtou. Vítězové ale navíc dostanou automaticky pět bodů k dobru. Takže tento okamžik může hodně zamíchat celkovou výší bodů.

Skoro na závěr soutěže je pro soutěžící týmy připravena tajenka, kterou musí uhodnout pomocí indicií. Každý tým má přiděleny celkem tři nápovědy, ale strhnutím bodů si mohou soutěžící ještě před hádáním nebo v průběhu přemýšlení nad tajenkou, nějaké navíc dokoupit. Za první nápovědu navíc se jim strhnou dva body, za druhou a třetí indicii navíc už tři body.

Nápovědy neboli indicie jim asistentky podávají na jejich stanoviště, na barevné stolky. Týmy jsou k sobě otočeny zády, aby je nesvádělo naslouchat debatování soupeřů. Oba týmy hledají odpověď na stejně a kdo si myslí nebo si je úplně jist správným odhalením tajenky, může se přihlásit a říci své mínění. Pokud je odpověď chybná, pokračuje se dále v přemýšlení a družstva hádají dál, dokud není tajenka odkryta. Družstvo, které tajenku správně odhalí, získává na své skóre rovných 15 bodů. Touto disciplínou je už definitivně rozhodnuto o vítězi. Porovná se celková výše dosažených bodů týmů a ten, který má vyšší počet ve hře vyhrává.

Ještě než se vítězný tým chopí balancovníku, zodpoví moderátor diváckou otázku z minulého dílu Bludiště a zopakuje aktuální otázku. Nyní je už na radě takzvaný balancovník. Tento název nese dřevěný barevný kruh se čtyřmi kovovými úchyty, na kterém vidíme čtyři barevné otvory a položené čtyři stejně barevné dřevěné koule. Jedná se o červenou, bílou, modrou a žlutou prohlubeň a tím pádem i koule stejné barvy. Zmíněných úchytů se všichni vítězové z družstva chopí a mají za úkol dopravit barevné dřevěné koule do otvorů tak, aby červená koule skončila v červené prohlubni, bílá v bílé a tak dále. Snaží se toho tedy docílit, a to pomocí balancování, což znamená různým natáčením a nahýbáním balancovníku.

V tomto zápolení je důležitá rychlá domluva, postřeh a spolupráce, protože koule se samozřejmě neposedně po balancovníku kutálí sem a tam a záleží jen na hráčích, jak zareagují. Pokud se družstvu podaří dostat barevné koule do správných otvorů, čekají na ně připravené ceny. Nejvyšším triumfem je odměna v podobě zlatého Bludišťáka, kterého můžeme s trochou nadsázky přirovnat například k sošce Zlatého slavíka. Pokud se stane, že kuličky zabloudí do jinak barevných otvorů, družstvu se odečte za každé chybné umístění pět bodů z jejich celkového skóre, a to může následně znamenat, že podle nového počtu bodů vyhrají Bludišťáka pouze stříbrného nebo bronzového. Aby toho nebylo málo, tak pro úspěšná družstva, která se v soutěži udrží po tři díly, je připravena ještě cena navíc, a to poukaz do lanového centra. Pokud ale vítězové na balancovník nevyzrají, mohou své štěstí zkusit hned v příštím kole, do kterého automaticky postupují. Avšak v pořadu se mohou ukázat jen třikrát po sobě. Poražení jsou odměněni tričky s emblémem Bludiště a soutěž pro ně končí.

Hra je zhruba po třiceti minutách u konce, vysílací čas se totiž pohybuje přibližně mezi dvaceti osmi až třiceti minutami. Soutěžní pořad Bludiště probouzí zdravou rivalitu a soutěživost mezi dětmi, podporuje samozřejmě i spolupráci a soudržnost týmu, které jsou hlavními předpoklady ke správnému plnění zadaných disciplín. I bez podpory publika, moderátora pořadu, učitelů a především mezi činnými aktéry by soutěžení ztratilo pevný základ, půdu pod nohama.

V Bludišti se sportovní činnosti střídají s dokazováním vědomostního umu a přehledu, a tím soutěž ukazuje, že sport ani vědomosti nejsou vůbec zbytečné, že obojí člověk v životě uplatní a pro něco užitečného využije a nedochází zde k nadhodnocování jednoho nad druhým. Vidíme, že vědomostmi i sportem můžeme něčeho dosáhnout, něco získat, dá se z tohoto tedy zcela jasně vyvodit, že úsilí a snaha a v neposlední řadě hlavně učení se něčemu a zdokonalování se v tom, se vyplatí. Toto platí hlavně v situaci výhry. Zároveň soutěž prosazuje i heslo, že není důležité vyhrát, ale zúčastnit se a učit děti, smířit se s prohrou a neusnout v důsledku ní na vavřínech.

Úspěch, ale i neúspěch, motivuje zúčastněné k novým výzvam, ať už se jedná o další soutěžní aktivity, nebo sebevzdělávání se v určitém oboru či zapracování na své fyzické kondici. Děti si odnášejí spoustu zážitků a vzpomínek a po návratu do školy se stávají alespoň na čas středem zájmu a pozornosti.

Tento soutěžní zábavný pořad můžeme sledovat nyní nově v sobotu dopoledne v 9:55 na televizní stanici ČT1, jinak mu byl věnován dlouhý čas odpolední vysílací čas v pátek, a to konkrétně čas 16:25 nebo 16:30. Pořad si zasloužil i vysílání repríz, a to vždy ve čtvrtek na televizním kanále ČT2 v odpoledním čase. Divák zasedal k obrazovce mezi třináctou až patnáctou hodinou, z toho nejčastější vysílací čas se blížil době okolo 14:30. Pokud televizní divák nestihl ani reprízu na stanici ČT2, byl a jemu stále k dispozici videoarchiv pořadů na internetu, kde si může divák podle data určitý díl vyhledat a pohodlně ho shlédnout. Mimo jiné zde najde i informace o pořadu, fotografie a různé aktuality. Svoji stránku má pořad už i na sociální síti Facebook. Hra Bludiště má už letitou tradici a to, že se natáčí stále nové díly a epizody mnohdy běží i o velkých prázdninách, svědčí o tom, že je o něj zájem a na obrazovkách ho budeme ještě nějakou dobu vídat.

3.1.2 Charakteristika soutěžního pořadu Věříš si?

Soutěžní pořad Věříš si? je určen pro děti základních škol a víceletých gymnázií, které chtějí změřit své síly ve sportovních a počítačových hrách a následně i v převaze nasbíraných vědomostí a všeobecném přehledu.⁷⁶ Hráče, tedy žáky a žákyně základních škol a víceletých gymnázií, musíme ještě blíže specifikovat a vydělit, a to tak, že do hry se mohou přihlásit jen páté, šesté a sedmé ročníky základní školy a z gymnázií pak logicky přicházejí v úvahu jen třídy primy a sekundy.

Víme, kdo se může účastnit soutěže, takže můžeme přistoupit k tomu, co musí potenciální účastník či účastnice soutěže udělat pro to, aby se opravdu na televizních obrazovkách objevil/a. Jasný návod k tomu nám dá internetová stránka pořadu. Zde si adept otevře černou ikonku s názvem Jak se přihlásit a hned má před sebou instrukce, jak se snadným způsobem zaregistrovat. Předtím než zájemce vyplní a odešle nabízenou přihlášku do soutěže Věříš si?, je mu doporučeno, zkusit si krátký cvičný test, obsahující čtyři otázky. Tento test je nápadně podobný nebo spíše virtuální obdobou soutěžní vědomostní disciplíny, která se ve hře objevuje ihned na sklonku pořadu. Testu

⁷⁶ Srovnej: Věříš si?. [online]. [2011-08-31]. Dostupné z www: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10123248985-veris-si/>>

i zmíněné disciplíně je ponechán i stejný název Zahříváčka. Děti, které Věříš si? sledují, tedy vědí, co je čeká. Pokud připravené otázky a následné vyhodnocení testu, které proběhne v zápětí po zodpovězení poslední otázky, žáka či žákyni neodradí od účasti, je právě ten správný okamžik, doplnit do přihlášky všechny potřebné předepsané údaje a kontakt na rodiče a přihlášku jedním kliknutím odeslat. Dítě ji dokáže vyplnit samo.⁷⁷

Diváci ve studiu, tedy publikum, je složeno ze žáků jedné základní školy nebo gymnázia, kteří se podobně jako jednotliví soutěžící musejí přihlásit internetovou cestou, a pak už jen čekají na výzvu a termín, kdy a kam se mají dostavit na natáčení. Touto cestou může žactvo plně zakusit atmosféru hry, vidět průběh soutěže na vlastní oči a v neposlední řadě si s sebou zpátky domů odvést hezký zážitek a myšlenku na možnou účast v soutěži, protože tento způsob prožití a vidění hry na živo může samozřejmě odbourat i strach ze soutěžních disciplín, případných soupeřů a třeba i přítomných kamer a může tím pádem motivovat a vyburcovat k tomu, aby se sám do Věříš si? přihlásil.

Ve svižné dvacetisekundové znělce, v které neuslyšíme žádný text, oko diváka prochází jakýmsi virtuálním prostorem plným barev, ve kterém neuspořádaně poletují pestré obrazce různých tvarů. Tímto zajímavým a netradičním provedením je úvodu pořadu vtisknut vcelku moderní nádech.

Po znělce moderátorka přivítá diváky u televizních obrazovek a zároveň všechny přítomné, kteří jsou s ní právě ve studiu. V tento okamžik je prozrazeno i město nebo název školy, odkud přijelo fandící publikum.

Touto zábavnou soutěžní hrou provází v současné době Kamila Zetelová, která byla už dříve, než se vdala, v pořadu známá pod jménem Kamila Dvorská. Na počátku jejího moderování ve hře se střídala s kolegou Ondřejem Havlíkem a ještě před oběma jmenovanými, uváděla Věříš si? Marta Ondráčková.

Nyní je už na čase představit si mladé soutěžící. V každém díle o vítězství bojují celkem čtyři hráči a každý tu hraje, jak se říká sólo, tedy sám za sebe. Sestava hráčů bývá různě namíchaná. Ve studiu se mohou vedle sebe objevit například čtyři dívky

⁷⁷ Srovnej: Jak se přihlásit. [online]. [2011-08-31]. Dostupné z [www: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10123248985-veris-si/1720-jak-se-prihlasit/>](http://www.ceskatelevize.cz/porady/10123248985-veris-si/1720-jak-se-prihlasit/)

nebo tři kluci a jedna dívka, a nebo dva kluci a dvě dívky. Kombinace jsou náhodné. Hráči se ani neznají ze školy, přijíždějí na natáčení z různých koutů České republiky. V soutěži se může každý ze soutěžících objevit pouze jednou, vítěz tedy automaticky nepostupuje do dalšího kola, jak je u mnohých soutěžních pořadů zvykem. Do hry se může znovu hlásit po uplynutí jednoho kalendářního roku.

Soutěžící jsou postupně zváni do studia. Seběhnou schody mezi publikem a než se usadí na své přidělené hrací místo, stačí nám v té době moderátorka rychle říct, jak se jmenují, odkud přijeli a na co se v soutěži nejvíce těší. Názorně to vypadá tak, že když usedne jeden hráč nebo hráčka, volá do studia moderátorka dalšího soutěžícího, takže při vítání soutěžících se uvaděčka věnuje každému zvlášť.

Děti mají na sobě oblečena pestrá barevná trička s emblémem pořadu, s názvem hry. Na něm si můžeme ještě všimnout malého nenápadného štítku s jejich křestním jménem. Nemají na sobě však stejně barevná, ale každému hráči je přidělena jedna barva. Z konkrétních barev jsou zde zastoupeny žlutá, zelená, modrá a červená.

Když už všichni soutěžící sedí na svých místech, zápolení může začít. První kolo soutěže nese název Zahříváčka. V tento okamžik vidíme, že každý hráč nebo hráčka má na svém kontě k dispozici rovných sto bodů, s kterými v průběhu hry může takticky a více či méně promyšleně nakládat. V první vědomostní zahřívací disciplíně můžou soutěžící jen získat. Moderátorka položí postupně všem soutěžícím dětem tři otázky, a pokud odpoví správně, přičte se jim na jejich skóre ihned deset bodů. Když je jejich odpověď chybná, zůstávají na svém a žádné trestné body se nestrhávají. Na obrazovkách můžeme sledovat, jak si kdo vede. Bodové skóre je divákům po celou disciplínu ponecháno na očích. Po skončení Zahříváčky i sama moderátorka okomentuje a zhodnotí výsledek hry.

Triatlon neboli tři po sobě jdoucí disciplíny, které soutěžící plní jednu po druhé tak, aby je splnili v co možná nejkratším čase. Vědomostní Zahříváčku tedy nyní vystřídá lehce pohybový úkol. Na soutěžící čeká 200 metrů veslování na veslovacích trenažérech, potom musí něco zadaného sestavit nebo najít v hmatovém labyrintu a nakonec správně poskládat putující věž. Jindy na ně čeká obměněná trasa. To znamená, že si děti zaveslují na trenažérech, pak spěchají k zavřeným vrátkům, které jsou zavřené na několik petlic a ty musejí se zavřenýma očima postupně odevřít a na konci trasy na

ně čeká tangram nebo nějaká skládačka, kterou musí správně složit. Když mají hotovo, stisknou bílé tlačítko, které jim ukončí odpočítávání času. V průběhu této disciplíny publikum s nasazením povzbuzuje a moderátorka komentuje počínání, snažících se hráčů. Když se v Triatlonu všichni vystřídají, porovnají se dosažené časy a podle jejich výše se přidělují či odčítají vsazené body, které každý hráč jasně udal, vsadil, před začátkem této soutěžní disciplíny. Sázka bodů se samozřejmě odvíjí od individuálních schopností, okamžité kondice a síly a v neposlední řadě výše sebevědomí a taktiky každého ze soutěžících. Dává dětem možnost učit se odhadnout sama sebe. Jen jedna podmínka při sázkách se musí dodržet, dotyčný nebo dotyčná nesmí vsadit víc bodů, než je jejich polovina z celkového počtu bodů. Soutěžící na sebe tedy může vsadit maximálně polovinu svých bodů.

Po skončení Triatlonu se na obrazovce objeví výsledky. U každého jména je přehledně napsané pořadí, vsazený počet bodů a aktuální zisk z této svižné disciplíny. Pokud se žák či žákyně umístí na prvním místě, připisuje si na své konto celou vsazenou částku bodů, když dospěje na místo druhé, navýší se mu bodový stav o polovinu vsazených bodů, jestliže se u jeho či jejího jména objeví třetí místo, nezískává ani nepřichází o nic. Nejhuře je na tom čtvrtý nebo čtvrtá soutěžící, kterému nebo které se celá sázka z celkového bodového skóre nemilosrdně odečte. Tato disciplína většinou pokaždé pekelně zamíchá celkovým pořadím. Jak si kdo aktuálně stojí, vidíme před očima hned vzápětí.

Následuje opět vědomostní disciplína, a to kvíz s názvem Tři z devíti. Jméno kvízu je odvozeno od principu výběru tematických okruhů. Nabízených témat je totiž přesně devět a počítač z nich náhodně vybere právě tři. Každý vylosovaný okruh pak obsahuje celkem čtyři otázky, na které děti ve stejném čase odpovídají pomocí počítačové klávesnice, kterou mají před sebou. Stiskem písmen a, b nebo c pak zadávají svou odpověď. Než však začnou soutěžící odpovídat na připravené kvízové otázky, opět si na sebe vsadí body. Výše vsazených bodů samozřejmě zase záleží na tom, kdo jak si věří a jak mu vybraná témata sednou.

Po přečtení otázky musí děti neprodleně zadat odpověď. Na obrazovkách vidíme pak správnou odpověď, kterou nahlas řekne i moderátorka. Zároveň nám jsou odhaleny správné a chybné odpovědi soutěžících. Po zodpovězení poslední otázky, nás opět přehledná tabulka s umístěním obeznámí, kdo jak si v této disciplíně vedl a jak si

bodově polepšil či naopak. Princip přidělování vsazených bodů je stejný jako v pohybové hře Triatlon. Vítěz kvízu Tři z devíti získá tedy celou sázku, druhý v pořadí polovinu a tak dále. Po vyhodnocení kvízu následuje také pohled na průběžné pořadí.

Přichází na řadu krátký oddechový čas, kdy dostanou slovo soutěžící. Prozradí, co je baví a poví, čemu se věnují ve svém volném čase. Na to pak ihned naváže takzvaná rubrika Seznamte se, kde se mohou děti pochlubit svou netradiční zálibou nebo svými úspěchy či nadáním v nějaké aktivitě. Předtím než se nadané skupiny dětí nebo i samotný jednotlivec objeví se svou výjimečností na obrazovkách, musejí se do této rubriky přihlásit. Instrukce zájemci najdou, kde jinde než na internetové stránce pořadu Věříš si?.

Poslední soutěžní disciplínou je virtuální hra. V připravené virtuální realitě můžou děti soutěžit například v hodu oštěpem nebo sbírají prostřednictvím příšerky poklady, a nebo se snaží svlékat co nejrychleji mumii. I na tuto disciplínu je nutné se dobře odhadnout a taktizovat, protože i teď půjde o vsazené body. Nesmí chybět ani závěrečné názorné vyhodnocení, kdo jak si v disciplíně vedl a jak je na tom po ní s body. Jelikož je virtuální hra poslední disciplínou pořadu, ukáže se nám už konečné pořadí soutěžících, z kterého poznáme, kdo se stal absolutním vítězem. Vítěz postupuje do Superfinále, kde bude bojovat o Supercenu. Pokud nevyzraje nad úkolem, který je pro něj připraven v Superfinále, odnáší si cenu základní, která je složena ze společenských her a zajímavých knih. Ani porážení nepřijdou zkrátka, všichni si odnesou domů takzvanou cenu útěchy v podobě nějaké společenské hry nebo knihy a na památku jim zůstanou trička, která mají už od počátku pořadu oblečená na sobě.

Ještě než se vítěz pustí do svého plnění připraveného úkolu, přednese moderátorka soutěžní otázku pro diváky. Diváci hrají o společenské hry nebo knižní ceny, které vidí po přečtení otázky na obrazovce. Z cen se pak může těšit jeden vylosovaný šťastlivec, který na otázku odpoví správně. Pak už necháme prostor šampionovi, aby zkusil své štěstí. Plnění úkolu je však obdařeno časovým limitem, takže po uplynutí vyhrazené doby, musí soutěžící s disciplínou přestat. Často však úkol úspěšně dokončí před skončením časového limitu a odnáší si Supercenu. Supercenu věnuje do pořadu sponzor pořadu a jedná se o počítačové hry, sestavy nebo play station. Na vítěze může čekat úkol v podobě golfu, střelení na branku nebo třeba překážková dráha, kterou musí soutěžící projet autem na ovládnání. Vše je zakončeno potleskem

publika a Kamile Zetelové už nezbyvá nic jiného, než znovu pográtulovat vítězi, nalákat všechny sledující na další díl Věříš si? a nakonec se rozloučit s televizními diváky.

Zábavní hra Věříš si je věnovaný vysílací čas v délce dvacet šest až dvacet sedm minut. Pořad můžeme v současnosti na televizních obrazovkách vidat v úterý odpoledne vždy okolo dvacáté minuty po patnácté hodině. Kdo soutěž z jakéhokoli důvodu nestihne, je mu k dispozici videoarchiv natočených dílů na internetu. V roce 2010 byl pořad vysílán v pondělí odpoledne po patnácté hodině a jeho reprízu jsme mohli sledovat každou středu na stanici ČT2 okolo dvacáté minuty po hodině třinácté. K dispozici nám byl i nadále videoarchiv na internetu. V letech 2009 a 2008 vysílala televizní stanice ČT1 tuto soutěž pro děti ve stejný den a v čase jako v roce 2010. I nyní jsme mohli zabrousit do videoarchivu. Hru natáčí Centrum zábavné tvorby Televizní studio Brno. Pořad má svou stránku i na sociální síti Facebook.

Ačkoliv pořad Věříš si? neběží přes prázdniny, jeho dlouholetá tradice svědčí o oblíbenosti a stálém zájmu diváků a především soutěžících o hru. Děti přicházejí změřit své síly ve vědomostech a sportu ze své vlastní vůle, bojují sami za sebe a tím se učí přijmout odpovědnost, která z jejich jednání plyne. Jistým způsobem ukazuje soutěžícím, jaké je to stát na svých vlastních nohou už v tomto dětském věku.

3.1.3 Charakteristika soutěžního pořadu Za školu

Soutěžní televizní pořad pro děti a mládež, který nese jméno Za školu, prověřuje nasbírané vědomosti a praktické dovednosti hráčů. Jedná se tedy o typickou vědomostně – dovednostní hru.⁷⁸ Pořad vysílá na svých obrazovkách od listopadu roku 2008 Česká televize. Samotný název pořadu už v sobě ukrývá motto všech přihlášených soutěžících, a tím je samozřejmě ze všech sil bojovat právě za tu svou školu.

První řada této zábavné soutěže a současně i první pilotní epizoda hry měla na ČT 1 svou premiéru přesně 21. listopadu. Od tohoto pátečního odpoledne jsme mohli první řadu této napínavé hry sledovat pravidelně. Každý díl pořadu Za školu měl pro sebe vymezen 24 minut, které začaly ubíhat vždy v pátek úderem 17. hodiny.

První řada hry byla, co se týče počtu odvysílaných dílů, nejdelší soutěžní sérií. Čítala přesně 29 epizod, které proběhly v časovém období listopad 2008 až červen 2009. Oproti druhé, třetí, čtvrté i páté řadě soutěže měla náskok rovných osm dílů. Každá řada hry byla rozdělena na kola základní, čtvrtfinálová, semifinálová a nakonec samozřejmě kola finálová. Rozdíl v počtu epizod mezi první řadou soutěže a těmi následujícími vznikl tak, že v pilotní sérii hry bylo odvysíláno více základních kol, protože se zde soutěžilo takzvaným odvetným způsobem, který v dalších řadách vidíme až v kole čtvrtfinálovém.

Kol základních se účastnilo v každé řadě bez výjimky vždy šestnáct družstev. Ve čtvrtfinálových kolech už se objevila jen ta úspěšnější polovina. Do semifinále postoupily už jen čtyři soutěžní týmy a do konečného finále proti sobě logicky nastoupila už jen dvě soutěžní družstva.

Ve všech zmiňovaných kolech proti sobě stojí dva týmy respektive dvě školy. Jedná se o školy středního stupně čili ve věkovém rozmezí patnácti až devatenácti let. Soutěžní družstva středoškoláků jsou vždy tříčlenná. V jejich sestavě se může objevit pouze toto následující dvojí složení, buďto bude škola při výběru kandidátů z nějakého důvodu preferovat převážně dívčí reprezentaci, a tím pádem do týmu nominuje dvě dívky a s nimi jednoho chlapce, a nebo se škola po uvážení rozhodne opačně, tedy pro

⁷⁸ Srovnej: Základní charakter. [online]. [2011-09-01]. Dostupné z [www: <http://www.zaskolu.cz/televizni-soutez.aspx>](http://www.zaskolu.cz/televizni-soutez.aspx)

mužskou převahu, a do hry přihlásí kluky dva a jednu dívku. Nikdy ale nenastoupí družstvo homogenní.

Tria jsou od sebe odlišena na první pohled barevnými svršky. Na tričkách s krátkými rukávy, kde na jednom rukávu sídlí logo České televize a na druhém název sponzora, vidíme vpředu vyobrazen znak soutěže. Za hlavní znak pořadu Za školu byl určen bílý vykřičník v dvojbarevném kruhu. Svršky studentů jsou pak už buď celé v barvě zelené, nebo oranžové.

Tento zábavný a přitom i napínavý pořad uvádí už od úplného zrodu soutěže Ondřej Havlík. Na bedra moderátora lehl i ten nejdůležitější úkol, a to vymýšlet pro zdatné skupinky studentů zapeklité soutěžní disciplíny. V neposlední řadě má moderátor na starost i výběr zajímavých míst, kam se pak díly jezdí natáčet. V některých z posledních televizních přenosů soutěže se však někdy objevuje postava vědce, postaršího profesora Hinterschulsteina, kterému je zadávání a vymýšlení úkolů pro účinkující mládež schválně přiřknuto. Profesor zde vystupuje jako obávaná a vcelku zákeřná a nepřející osoba, avšak za make – upem a převlekem snadno rozeznáme právě moderujícího Havlíka. Hinterschulstein navozuje správnou atmosféru plnou napětí a obzvlášťňuje běh soutěže svými průpovídkami.

Jak už víme, na počátku soutěže stojí přesně šestnáct týmů, odhodlaných vybojovat pro sebe a svou školu věhlas a hodnotné ceny. V každém kole vítězové ani poražení neodejdou s prázdnou, avšak cílem a záměrem všeho snažení přihlášených družstev je samozřejmě cena hlavní. K této ceně vede však dlouhá cesta. Tým musí vítězně projít základním kolem. V první řadě Za školu proběhly vždy pro dva stejné týmy dvě kola tohoto základního kola. V dalších řadách už zůstalo při jednom základním kole. Tým, který si vybojoval v základním kole vítězství, postoupil do čtvrtfinále, kde se opět proti sobě postavila dvě družstva, a to jak v epizodách první série, tak následně i v sériích dalších ve dvou kolech. Zmiňované druhé kolo se nazývalo odvetou. Vítězové pak přicházejí bojovat do semifinále, a pokud i zde pokoří soupeře, čeká na ně finále. Finále je rozděleno do dvou vysílacích dílů. Z počátečních šestnácti tříčlenných týmů, zůstanou nakonec dvě nejlepší tria středoškoláků.

Soutěžní pořad Za školu začíná třiceti sekundovou znělkou, která si ponechala svoji podobu a styl od historicky první epizody až po současnost. Po znělce nás u

sledování hry přivítá moderátor, který se nám v první vysílací řadě pořadu hlásí rovnou z kmenové školy jednoho soutěžícího týmu a v druhém odvetném základním kole přímo ze školy druhého středoškolského týmu.

V soutěžních řadách následujících se v základních kolech vždy nacházíme na nějakém zajímavém místě, kde soutěžní klání proběhne a na kmenové školy studentů se podíváme až v kolech čtvrtfinálových. V semifinále se týmy utkají opět na nějakém výjimečném místě a pro finálová kola jsou už zajímavá místa jasnou nutností.

Co tedy v jednotlivých kolech na soutěžící čeká, odhalíme nyní. Všechna kola mají v zásadě stejně zachovanou strukturu a průběh hry. Malou výjimku tvoří pouze finále. V úvodu základního kola nás moderátor seznámí s místem, které vybral a řekne nám o něm nějaké zajímavosti, jeho historii a tak dále. Můžeme se ocitnout například ve staré čističce odpadních vod v Praze, v pražském Policejním muzeu nebo přímo v dolu u Kladna. Po této kulturní vložce uvaděč představí soutěžící. Dozvíme se jejich jména, a odkud k nám přijeli tedy respektive z jaké školy. Týmy si stihnou o pořadí, v jakém začnou plnit úkoly, a klání může začít.

První tři disciplíny se nazývají jedním slovem trojboj. Tyto disciplíny hned na začátku hry prověří šikovnost, obratnost a hbitost týmů. Trojboj ukáže, jak spolu dotyční dokážou ve vypjatých situacích komunikovat, jaká je napadají řešení problémů, také jak se umí podporovat a pomáhat si, protože úkoly jsou postaveny právě na umění spolupracovat a využívat k úspěchu kolegy vedle sebe. Jinak by totiž mnohdy ani úkol splnit nešel, musí se zapojit každý člen z týmu.

V trojboji studenti plní úkoly na čas. Jestliže úkol v limitu nesplní, nedostanou většinou k dobru žádné body, ale pokud během úkolu nasbírají nějaké dílčí body, které nemají s časem tentokrát nic společného, započítají se jim ke skóre. V trojboji na soutěžící může čekat například záludné polystyrenové bludiště. Do něj pak může vstoupit a pohybovat se v něm pokaždé jen jeden z týmu, který po slepu hledá například určitý předmět. Když předmět drží v ruce, musí ho, co nejrychleji vynést z bludiště ven a dát prostor dalšímu spoluhráči, který musí absolvovat to samé. Potom, co labyrint opustí poslední z trojice, stopne se čas. Čas zde hraje opravdu důležitou roli, protože zbylý čas, který je přepočtený na sekundy, se přičte týmu na bodové skóre. Což například spolu s nasbíranými body při plnění úkolu dává mnohdy dosti vysoké částky.

Další disciplína může mít podobu skládání tangramu. Jednotlivé části hlavolamu jsou ale rozvěšeny na lezecké stěně, takže si pro ně soutěžící musí nejprve vyšplhat a až pak se pustit do sestavování. Vše je opět samozřejmě na čas. Obě dvě družstva plní po sobě připravené disciplíny a po posledním úkolu trojboje se oni i my dovíme, jak si na tom stojí v soutěži bodově. V tuto chvíli však ještě není o vítězi zdaleka rozhodnuto.

Během napínavého trojboje se diváci mohou o soutěžících dozvědět nějaké další podrobnosti. Kromě toho, co je právě zajímavá, baví, co čtou a co viděli naposledy v kině za film, zjistíme například oblíbené jídlo středoškoláků, hvězdné znamení nebo jejich sen, který by si chtěli v budoucnu splnit. Vše jasně vidíme v rohu na obrazovkách v podobě jakýchsi vizitek. Současně je vizitka komentována moderátorem. Po třech disciplínách je čas na soutěžní otázku pro diváky a přejde se k vědomostnímu finále.

Výsledek vědomostního finále určí jasněho vítěze. Nejprve se losují tematické okruhy, ze kterých pak vzejdou otázky pro týmy. Tematickými okruhy myslíme názvy školních předmětů, které se na středních školách běžně vyučují. První okruh vybírá pomocí počítače moderátor, druhý okruh zelené družstvo a třetí oranžový tým nebo naopak.

Soutěžních otázek je dohromady osmnáct. Na každý vylosovaný předmět připadá přesně šest moderátorových dotazů. Otázky jsou seřazeny od nejjednodušší po nejobtížnější. Nejjednodušší úroveň mají otázky za sto bodů. Vzestupným bodovým ohodnocením otázek vzrůstá logicky i jejich obtížnost. Výběr první otázky závisí na těch, kteří vyhráli trojboj. V této disciplíně se musí zachovat posloupnost výběru otázek, to znamená, že se vždy začíná odpovídat na otázky stobodové. Následně musí soutěžící vybrat otázku za dvě stě bodů, tři sta, pak čtyři sta, pět set a nakonec za celých tisíc bodů. Nesmí se mezi úrovněmi přeskakovat. Pokud tým zodpoví otázku chybně nebo nestihne odpovědět v limitu, dané body se jim odečítají od celkového skóre, pokud je jejich odpověď správná, body se jim samozřejmě přičítají.

Po více či méně úspěšném prověření znalostí z vylosovaných oborů, se při závěrečné rekapitulaci bodů, dozvíme vítěze a poraženého základního kola. Ceny si však odnášejí týmy oba a to v podobě mobilních telefonů, které do pořadu věnoval sponzor pořadu. Vítězný tým postupuje samozřejmě v soutěži dál a utká se s dalším týmem ve čtvrtfinále.

Do čtvrtfinálových kol už přicházejí známá družstva. Oba týmy středoškoláků mají za sebou kolo základní a přicházejí opět s cílem zvítězit a dostat se tak do semifinále. První čtvrtfinálové kolo se natáčí v útrokách kmenové školy jednoho týmu. V odvetném kole se pak logicky podíváme a budeme soutěžit ve škole druhého týmu.

Příslušné školní ústavy jsou ukázány a představeny v tom nejlepším světle. Televizní diváci se dozvědí zajímavosti ze školního prostředí a běžného života školy. Moderátor vyzdvihne samozřejmě úspěchy, kterých žactvo dosáhlo. Někdy jako perličku dodává, kdo v této škole studoval nebo působil. Bývá také zvykem, že domácí tým nějakým pěkným způsobem přivítá hostující soupeře. Soutěžní klání na školách a vše, co se v souvislosti s ním děje, je pro žáky a zvláště samotnou vzdělávací instituci výborným zviditelněním.

Čtvrtfinálová kola probíhají stejně jako kola základní. Týmy změří své síly nejprve v trojboji a nakonec se utkají ve vědomostním finále. Vše probíhá na školách. Ve čtvrtfinálovém trojboji se stalo pravidlem, že první začínají soutěžit hosté. Jelikož hostující tým zavítal na školu poprvé, pomáhá jim při orientaci a hledání určených míst a učeben, kde budou disciplíny vykonávat, přehledná mapa budovy. Na plánu budovy je vždy označeno místo, kam se studenti mají, co nejrychleji přesunout. Až tam jim moderátor zadá připravený úkol. Může se jednat například o školní knihovnu, kde na ně bude čekat pán s buřinkou na hlavě a tým se má dozvědět, o jakého spisovatele jde. K objasnění záhady jim pomáhají otázky, na které však dotazovaná osoba může odpovědět jen trojím způsobem. Imaginární spisovatel odpovídá pouze slovy ano, ne nebo nevím. Vše je opět na čas.

Domácí posléze plní ten samý úkol, ale mají výhodu, že svou školu dobře znají, a tak je pláněk budovy rychleji navede na místo určení a získávají pak v disciplínách většinou více bodů za zbylý čas než hosté. Tuto výhodu si samozřejmě vychutnají hosté ihned v příštím dílu čtvrtfinále, kdy se koná takzvaná odveta a bude se soutěžit na jejich škole. Opět se během trojboje pro připomenutí na obrazovkách objeví medailonky s informacemi o soutěžících. Jelikož se nacházíme ve škole, k disciplínám trojboje jsou využívány hlavně odborné učebny jako chemická laboratoř, učebna informatiky a hudební výchovy a v neposlední řadě i tělocvična. Po trojboji se seznámíme s bodovým hodnocením družstev a moderátor vyřkne soutěžní otázku pro televizní diváky, která mnohdy souvisí s proběhnutými disciplínami.

Na řadu přichází vědomostní finále. Opět nastupuje stejný princip jako v kolech základních. Po zodpovězení poslední otázky se týmům sečtou body. Následně vidíme, kdo v prvním díle zvítězil. V druhém odvetném čtvrtfinálovém kole, které probíhá ve stejném duchu jako kolo první, akorát s jinými disciplínami v trojboji a otázkami ve finále, se teprve rozhodne o postupu jednoho z týmů. Soutěžní družstva projdou opět trojbojem a odpovídají moderátorovi na vědomostní otázky, sečtou se jim body za tento díl a všichni se dozvědí vítěze odvetného kola. O chvíli později ale nastává okamžik, kdy se součtem bodů z prvního dílu s body z druhého dílu rozhodne o postupujícím družstvu. S postupujícím týmem se pak uvidíme v semifinále. Poražený odjíždí domů s cenami od sponzora.

Celkem dvě semifinálová kola rozhodnou o tom, které dva nejlepší týmy se utkají o hlavní cenu v konečném finále. Z prvního semifinálového dílu vzejde jeden finalista a z druhého jeho soupeř. Systém hry je opět stejný jako u kol předešlých, ale soutěžení probíhá opět na nějakém výjimečném místě například v IQ centru v Liberci. Místo je po oba dva díly pro obě dvojice týmů stejné. Objevují se jen odlišnosti v zadání úkolů a vědomostních otázkách. Vítěz postupuje do finále a zároveň jako v každém předchozím díle si rovnou odnáší cenu za tento úspěch. Ani poražení nepřijdou zkrátka. Jsou pro ně přichystány rovněž stejně hodnotné ceny.

V konečném finále na nás čekají dva nejlepší týmy z počátečních šestnácti. Jejich výkony, úspěchy ale především vítězství, kterým nemohl v průběhu celé soutěžní řady nikdo konkurovat, je dostali po právu až sem. Jeden tým si odnese hlavní cenu v podobě stotisícového jazykového stipendia v zahraničí. Poukaz dostane každý člen vítězného týmu. Zemi, kde se budou učit cizí řeči, si můžou sami vybrat. Vítězný tým ale rovněž i poražení si dále odnesou hodnotné ceny, které budou sloužit jim a jejich škole ve vyučování. Jedná se například o plazmové televize nebo počítače. Všechny ceny do pořadu věnoval jejich sponzor.

Ještě než si týmy převezmou zaslouženě své ceny, musí si o ně zahrát v trojboji, zodpovědět otázky v tradičním vědomostním kvízu a ještě překvapit ve dvou speciálních disciplínách, které jsou pro ně ve finále připraveny. Disciplíny jsou však rozděleny do dvou kol, do dvou dílů, takže jak soutěžící, tak i televizní diváci u obrazovek zůstanou ještě celý týden napjatí, jak finálový boj studentů vlastně dopadne.

Finálová kola se opět odehrávají na nějakém zajímavém místě. Je jím třeba budova České televize v Brně nebo stará továrna na zbraně v tomtéž městě. Zde je v trojboji například potkal úkol, kdy jeden ze členů družstva měl po slepu střílet na pyramidu malých plechovek. Každá plechovka, která spadla na zem, znamenala sto bodů k dobru. Tentokrát úkol nebyl na čas, byl omezen jen náboji, které měl střelec k dispozici. Další dva členové mu měli pomáhat s navigací. Jeden byl ale hluchý a druhý němý. Němý naváděl posunky a mimikou hluchého a hluchý pak tlumočil střílejícímu, co má dělat a kdy střílet. Po trojboji, přišla na řadu tradiční rekapitulace získaných bodů a divácká otázka. V této fázi první finálový díl končí. Druhý díl začíná rovnou vědomostním kvízem. Po něm přicházejí speciální disciplíny, na které si týmy mohou ještě navíc vsadit a tím ještě ke konci hry ovlivnit svou výši bodového skóre. Sázky jsou tajné, rozpečetí se, až po absolvování obou úkolů. Disciplíny jsou na podobné bázi jako úkoly v trojboji.

Po vykonání speciálních disciplín už každého zajímá, jak klání dopadlo. Rychle se sečtou body a publikum, které je složeno ze spolužáků soutěžících, odmění vítěze bujarým potleskem. Při jásání vítězného týmu zní vždy píseň od skupiny Queen We are the champions. Ihned poté přichází na scénu zástupce sponzora pořadu. Upřímně gratuluje vítězům a předává hlavní cenu. Tímto je další série oblíbené hry Za školu u konce.

Všech pět odvysílaných řad soutěže Za školu se odehrály v pátečním odpolední v sedmáct hodin. Jen lednové díly čtvrté řady proběhly deset minut po patnácté. Pokud divák nestihl sledovat v těchto časech, mohl si díly spustit na internetu ve videoarchivu. Pořad má svou stránku i na sociální síti Facebook.

Podle výše uvedeného se soutěžní pořad Za školu řadí ke hrám, které soutěžním týmům přinášejí nečekané a kreativní úkoly a disciplíny, a tím chtějí prověřit dovednosti a vědomosti studentů. Soutěž je koncipována tak, aby tým bojoval opravdu jako celek a musel neustále spolupracovat a komunikovat. V každém pořadu Za školu nechybí napětí, soutěž je plná nečekaných zvrátů a bezpochyby i adrenalinu. Soutěžící si odnášejí spoustu zážitků, zkušeností, popularitu a vzpomínky.

3.2 Srovnání pořadů

3.2.1 Společné rysy pořadů a rozdíly mezi nimi

Televizní pořady Bludiště, Věříš si? a Za školu mají mnoho společného. Patří do kategorie zábavních soutěžních pořadů pro děti a mládež. Všechny vznikly a pocházejí z Centra zábavné tvorby Televizního studia v Brně a na televizní obrazovky je po natočení přináší Česká televize. Tyto pořady se chlubily rytmickými barevnými znělkami bez textu.

Sledovat jsme je mohli vždy v odpoledních vysílacích časech, a pokud jsme z jakéhokoli důvodu premiérové vysílání nestihli, mohli jsme si jeho záznam pustit na internetu ve videoarchivu. Soutěže se prezentují i na sociální síti Facebook. Všechny tyto televizní hry si přes letní prázdniny dávají pauzu, výjimku tvoří občas Bludiště, které na televizních obrazovkách můžeme vidět někdy i přes léto.

Mladí soutěžící zápasili ve všech jmenovaných soutěžích svými fyzickými silami, ale v cestě za body a vítězstvím museli zdolat i vědomostní nástrahy v podobě různých kvízů a luštění tajenek. V Bludišti proti sobě stáli vždy dva týmy, v pořadu Za školu také, jen ve Věříš si? soutěžil každý přihlášený účastník sám za sebe. Tím pádem je zjevné, že první dvě zmíněné hry přikládají důraz především spolupráci a vzájemné komunikaci členů týmů a ve Věříš si? jde spíše o to umět se prosadit a bojovat sám za sebe bez cizí pomoci.

Všechny tyto soutěže uváděli a uvádějí mladí moderátoři a moderátorky. V publiku zasedali a zasedají vždy fandící vrstevníci soutěžících a jejich spolužáci. Všem zúčastněným, ale i divákům doma, hry vtiskují zásadní heslo, že není důležité vyhrát, ale zúčastnit se, že jde především o pocit ze hry a z dobře odvedené práce či splněného úkolu a také že získané vědomosti se dají použít v praxi a není dobré je podceňovat a opomíjet. V neposlední řadě kladou hry důraz i na fyzickou kondici, zdatnost a sport, kterým prospíváme nejen sobě, ale v soutěži i celému týmu.

Soutěžní dětské pořady Bludiště, Věříš si? i Za školu se na našich televizních obrazovkách objevují již s notnou dávkou pravidelnosti několik let, a tak není divu, že už mají své stálé diváky a fanoušky, kteří v jejich sledování získali jisté zalíbení.

4. Tematická analýza otázek

4.1 Roztřídění otázek

Ještě než přistoupíme a uvidíme samotný přehled roztříděných otázek, podívejme se nejdříve na to, jakou cestou k nim autorka diplomové práce přišla a jakou metodou je potom třídila.

Otázky uvedené níže v přehledu byly sesbírány následovně. Autorka si v televizním programu vyhledala vysílací časy zkoumaných dětských soutěžních pořadů. Jak už víme, jedná se o zábavní hry Bludiště, Věříš si? a Za školu, shlédla od každé soutěže tři díly, aby se seznámila s průběhem výše zmíněných pořadů. Samozřejmě ji zajímaly především vědomostní kvízy, z kterých pak vytěžila potřebné otázky pro tematickou analýzu.

Sběr otázek probíhal následujícím způsobem. Jelikož se při běžném sledování her v televizi nedaly nebo spíše nestihly všechny otázky zapsat, a tudíž by byl seznam otázek z každého dílu neúplný, rozhodla se autorka pro spolupráci s internetem. Na příslušných internetových stránkách mají soutěžní pořady svůj videoarchiv.⁷⁹

Nejprve se autorka zaměřila na pořad Bludiště, poté sbírala otázky z pořadu Věříš si? a nakonec si nechala soutěžní hru Za školu. Získávání otázek bylo nyní mnohem snadnější a pohodlnější, protože videa pořadů se dala kdykoli stopnout nebo posunout, jak autorka v danou chvíli potřebovala a patřičná otázka byla celá a správně zapsaná.

Touto metodou autorka sesbírala z pořadu Bludiště přesně 127 otázek, z kterých ale musela tři otázky vyřadit, protože se opakovaly. V konečném součtu tedy počet otázek klesl na rovných 124. Stejným způsobem postupovala autorka i u dalších dvou zbylých soutěží. Pořad Věříš si? dal autorce 112 otázek a hra Za školu pak přinesla 130 otázek.

Ve všech třech hrách měly vědomostní kvízy a tajenky svá témata nebo názvy. Jednalo se hlavně o názvy školních předmětů, z kterých pak otázky plynuly do éteru. Pokud se stalo, například u diváckých otázek, že svá témata nedostaly, celkem lehce je autorka zařadila do již zmíněných kategorií. Jelikož by třídění otázek jen podle školních předmětů bylo velmi hrubé, rozhodla se autorka otázky ještě blíže specifikovat. Aby například v kategorii *biologie* vedle sebe volně nestály otázky týkající se zvířat, rostlin a člověka, přidala autorka ke každé nadřazené kategorii patřičné podkategorie.

⁷⁹ Viz <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097253859-bludiste/video/>

Viz <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10206970911-za-skolu/video/>

Viz <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10123248985-veris-si/video/>

Proč autorka použila právě výše zmíněná témata a názvy školních předmětů jako kategorie, do kterých následně zařazovala otázky? Mohlo by se zdát, že šlo o pouhé převzetí modelu a inspiraci, kterou jednotlivé pořady nabídly tím, že pokládané otázky již právě v těchto kategoriích zařazené byly, ale autorka měla v úmyslu těmito kategoriemi poukázat na něco jiného.

Smysl kategorií jako názvů předmětů a následně jejich podkategorií uvidíme jasně v tom, že tato diplomová práce je o vzdělání a vzdělanosti, které reprezentují a mají na svědomí právě vzdělávací instituce. V našem případě se jedná o školu základního a středního stupně. Z tohoto důvodu autorka ponechala a rozhodla se pro kategorie s těmito názvy. Zároveň se tyto kategorie a podkategorie blíží vzdělávacím oblastem v rámcových vzdělávacích programech, takže už je vidno, že názvy školních předmětů jako názvy kategorií bylo vhodné vybrat. Níže už vidíme samotný přehled sesbíraných a rozříděných otázek podle autorčiny zvolené metody.

Bludiště

Biologie

Zoologie:

Najdete v uvedených slovech zvíře?

Jak říkáme plátku vykostěné ryby?

Jeden druh hmyzu je symbolem krátkého života, víte který?

Který živočich se ukrývá ve vašich indicích?

Jeden z drobných ptáků dokáže ve vzduchu něco, co jiní ptáci nedokážou, jakého ptáka máme na mysli?

Podle indicí, které máte, odhalte zvíře.

Jaký význam má slovo vivaristika?

Doplňte k fotografiím těchto primátů jejich názvy.

Jak se jmenují severoamerické psovitě šelmy, jejichž jméno používal ve svých knížkách o divokém západě i Karel May jako nadávku?

U většiny živočichů lehce rozeznáme samečka a samičku. U žížaly to nejde, je obojetník. Znáte i cizí výraz pro tuto vlastnost?

Botanika:

Co je plodem jírovce?

Která kořenová zelenina má ve svém názvu mužské jméno?

Mnoho květin se rozmnožuje semeny, ale narcisy, tulipány nebo modřence se rozmnožují jiným způsobem. Víte jakým?

Borovice, habr, tis, jedle a modřín, který strom do řady nepatří?

Na našich loukách často vidíme žlutou květinu s názvem Smetánka lékařská. Znáte hovorový výraz této léčivé byliny?

Biologie člověka:

Ústřední nervová soustava člověka je složena ze dvou základních částí. Jednou je mozek a druhou?

Který z uvedených badatelů studoval podmíněné reflexy?

Každý z nás, i ti největší mlsouni, rozeznávají chuťovými pohárky čtyři základní chutě – slanou, sladkou, hořkou a?

Lékařství a zdravý životní styl:

Jaký význam má slovo butyrometr?

Jak se jmenuje lékařský obor, který měl ve svých počátcích za cíl napravovat tělesné defekty? Dnes slouží také k estetickým úpravám těla.

Lidstvo se proti hrozbě epidemií brání očkováním. Vpravením očkovací látky do těla se vytváří ochrana proti specifické chorobě. Jak jinak se ještě říká očkovací látce?

Víte, který z těchto odborných výrazů označuje odborně dětského lékaře?

Čím se zabývá specializovaný obor angiologie?

Český jazyk a literatura

Staré báje a pověsti:

Které z těchto zvířat se stalo přítelem Bruncvíka na jeho cestách?

Jaký druh ovoce rozhodl podle starověkých pověstí o nejkrásnější řecké bohyni?

Divadlo a film:

Prvním kamenným divadlem v Praze bylo Nosticovo divadlo v roce 1783, které bylo později přejmenováno a svůj název nese dodnes. Víte, jak se toto divadlo jmenuje?

Herec Josef, sportovec Tomáš, a hudební skladatel mají příjmení, jaké?

Který slavný dramatik zemřel přímo na jevišti ve chvíli, kdy hrál hlavní roli ve své vlastní hře?

Která filmová postava se ukrývá ve vašich indiciích?

Voskovec s Werichem do svých her zařazovali improvizované scénky, jak jinak se tyto předscény označují?

Významný český dramatik má syna Jáchyma, který je úspěšným spisovatelem a syna Filipa, který hraje na klavír, píše texty a zpívá v kapele Psí vojáci. Jak se jmenuje tento dramatik?

Jaké filmové dílo se ukrývá v indiciích?

Doplňte uvedené názvy pohádek.

Spisovatelé a jejich díla:

Císařovy nové šaty, Činový voják nebo Malá mořská vila, kdo je autorem těchto pohádek?

Narodil se v roce 1924 a zemřel 1997. Básně psal celý život a mnoho z nich si také zhudebnil. Vyberte z nabízených možností správné jméno tohoto básníka.

Vzdělanec a alchymista doktor Johan Faust uzavřel smlouvu s ďáblem. Tato legenda poskytla námět jednomu z největších německých spisovatelů pro sepsání dvoudílné básně s názvem Faust. Jak se jmenuje autor?

Doplňte křestní jméno k příjmení: Wolker.

Dva roky prázdnin, Pět neděl v balóně, Tajuplný ostrov – kdo je autorem těchto vědeckofantastických knih?

Kolik času měl hrdina románu J. Vernea na cestu kolem světa?

Slohové útvary a literární žánry:

Jak říkáme neověřené a často nepravdivé zprávě, která se šíří vypravováním?

Co za literární žánr představuje podčárník? Psal ho Jan Neruda.

Příslovní a pranostiky:

Když se řekne, že nad někým visí Damoklův meč, co to znamená?

Pokud někdo dokáže překonat těžké překážky a znovu po nezdaru dosáhnout úspěchu, říkáme o něm, že povstal z popela jako pták z egyptských bájí. Jeho název?

Pravopis:

Doplňte do věty místo pomlček písmena.

Význam slov a slovních spojení, cizí slova a jejich české ekvivalenty:

Přímluvě nebo podpoře například nějaké vlivné osoby k získání nějakých výhod říkáme?

Jak jinak pojmenujeme bezohledné ničitele cizích věcí?

Přiřaďte k sobě správně cizí slova a jejich český význam.

Když dostanete za úkol, koupit starou či zlevněnou knihu nebo starý rukopis, do jakého obchodu půjdete?

Germanisté jsou jazykovědci, zabývající se němčinou, oborem rusistů je ruština a kteří vědci se zabývají naší mateřštinou tedy češtinou?

Dějepis

Dějiny starověkého Říma:

Ve starověkém Římě se do čela prvního povstání otroků postavil otrok a gladiátor. Jaké je jeho jméno?

Architektura:

Který z uvedených zámků nechal postavit panovník s přezdívkou Král slunce?

Chrám Svaté Barbory v Kutné Hoře i pražský chrám Svatého Víta jsou stavěny ve stejném stavebním slohu, o který sloh se jedná?

Panovníci, panovnice, vůdci:

Jeden byl císař a velký vojevůdce. Druhý byl prvním prezidentem Francie, který však brzy republiku sám svrhl a prohlásil se za císaře. V jakém příbuzenském poměru byli Napoleon I. a Napoleon III.?

Bič boží se říkalo krutému vládci Hunů, který v době stěhování národů vedl řadu nájezdů do celé Evropy. Jaké bylo jeho pravé jméno

Dějiny 20. století:

Jednoho dne v roce 1939 pozavírali nacisté všechny vysoké školy v okupovaném Československu. V ten samý den ale o padesát let později začala Sametová revoluce, která u nás skončila diktaturu komunistů. Jaké datum – měsíc a den, měly obě události společné?

Před druhou světovou válkou byla českou hvězdou stříbrného plátna. Za války se stala milenkou jednoho z nacistických vůdců Goebelse a po ní byla vězněna za kolaboraci. Vzpomenete si na umělecké jméno této krásné herečky?

Zbraně, vojenská technika a taktika boje:

Indiáni na válečné stezce používali k boji zbraň podobnou sekyře. Znáte její název?

Fyzika

Pohybové zákony:

Jak se jmenuje druhý Newtonův zákon?

Hudební výchova

Zpěváci, hudební skupiny a jejich tvorba:

Která z uvedených zpěvaček zpívá písničku Girlfriend?

Jeho životem byla hudba, už jako osmiletý uměl velmi dobře hrát na klavír a učil se na housle a varhany. Sbíral lidové písně a sepsal je do Sborníku českých písní. Jeho nejslavnější a dodnes, především na Vánoce, hranou skladbou je Česká mše vánoční. Jaké je jméno tohoto skladatele?

Více lidí než na světově populární Madonnu se přišlo podívat v Praze na po čertech dobrý koncert jaké kapely?

Která hudební osobnost se ukrývá ve vašich indiciích?

Hudební nástroje a rekvizity:

Už božské bytosti hrály na šalmaj, nebo se tomuto dřevěnému nástroji, který se uplatňoval v orchestrech, říkalo i štěbenec. Jaký nástroj máme na mysli?

Chemie

Materiály a suroviny:

Jak se říká bílému keramickému materiálu, který nepropouští vodu a plyny a byl poprvé použit v Číně?

Periodická tabulka prvků:

Zlato je jedním z nejdražších přírodních kovů. Už od dávnověku bylo používáno pro výrobu šperků, ale také jako platidlo. Jaká je jeho chemická značka?

Matematika

Geometrie:

Který řecký vědec je autorem věty o odvěsnách a přeponě pravoúhlého trojúhelníku?

Kolik stupňů svírá úhel, jehož ramena tvoří přímku?

Obdélník je pravoúhlým čtyřúhelníkem. Znáte nějaký další geometrický útvar s těmito vlastnostmi?

Co je to rádius?

Aritmetika:

Doplňte chybějící číslo místo otazníku.

Jak se nazývají v matematice čísla, která se mezi sebou násobí?

Občanská výchova

Důležité instituce a sídla:

Ve kterém holandském městě sídlí mezinárodní soudní dvůr?

Rodina a vztahy:

V kterém příbuzenském vztahu je ke mně dcera sestry mého otce?

Architektura:

Podle indicií poznejte jméno celosvětově známé stavby.

Víte, kdo byl architektem Národního divadla?

Úřady a administrativa:

Které z těchto prostředí je charakteristické pro proběře?

Významné dny, svátky a výročí:

Jak se jmenuje muž, který má svátek 14. února?

Pokud se někdo z vás narodí na Nový rok, jaké znamení zvěrokruhu je mu přisuzováno?

Zajímavá místa, kulturní památky, místa k oddechu:

Františkovy lázně, Mariánské lázně..., doplňte tento výčet dalším asi ve světě nejznámějším názvem.

Státní zřízení a politika:

Kolikrát maximálně může být do úřadu prezidenta Spojených států zvolen stejný kandidát?

Poznáte politiky na obrázku?

Poslanecká sněmovna a senát jsou dvě komory jednoho státního orgánu, který má zákonodárnou moc. Jak označujeme tento orgán?

Věda a technika:

Čeští vědci v minulém století vynalezli plastickou trhavinu, která byla několikrát zneužita k teroristickým útokům, jakou máme na mysli?

Tělesná výchova

Sportovci a sportovní týmy:

Který fotbalový klub vyhrál poslední ligu mistrů?

Nejúspěšnějším sportovcem v historii OH je americký plavec, který na poslední olympiádě získal 8 zlatých medailí. Jak se jmenuje?

Který z atletů byl v letošním roce na sto metrové trati absolutně nejrychlejším mužem?

Oborové výrazy, názvosloví a terminologie:

Název silné punčochy bez chodidel, která je součástí výstroje fotbalistů nebo hokejistů je?

Jak se jmenuje hokejová trofej, kterou získá nejlepší mužstvo NHL?

Jak říkáme volnému hráči třeba ve fotbale, který nemá stálé místo, pevnou pozici?

Když hráč získá třetí vítězství v řadě, říkáme, že získal?

Pravidla a náčiní sportovní her:

Jaký je maximální počet hráčů, kteří mohou najednou hrát tenisový zápas?

Jaké náčiní je potřebné ke sportu zvanému jumping?

Pokud chceme z mořských hlubin sledovat dění nad hladinou, jaký přístroj nám poslouží?

Pokud hrajeme kuželky, chceme určitě kouli shodit všech devět kuželek. S kolika kuželkami se budeme potýkat u bowlingu?

Zeměpis

Česká města:

Města Zenec, Hodonín či Strážnice leží ve stejném moravském regionu, víte ve kterém?

Přijdete pomocí nápověd na to, které město se v nich ukrývá?

Které české město bychom mohli díky výstavě, která se v něm koná, nazývat zahradou Čech?

Znojmo, Mikulov, Valtice, Břeclav. Kterou zemědělskou plodinou jsou proslulá tyto jihomoravská města?

Vesmír:

Jak se nazývá galaxie, ve které leží naše planeta?

Za jak dlouho uběhne planeta Uran Slunce?

Jurij Gagarin vzlétl 12. 4. jako první člověk do vesmíru. V jakém roce to bylo?

Souboru několika milionů až miliard hvězd se říká?

Evropské státy:

Dnes už se v Německu platí eurem, čím se platilo dříve?

Která evropská země zaujímá největší část Pyrenejského poloostrova?

Městečko Kresčák je pro nás nejzajímavější asi tím, že tu v roce 1346 ve známé bitvě u Kresčaku zemřel český král Jan Lucemburský, ve které zemi Kresčák leží?

Se kterou zemí, s níž sousedíme, máme nejkratší státní hranici?

Kterému z uvedených států patří ostrov Kypr?

Přiřaďte ostrovy k zemím, k nimž patří.

Hlavní města a státy:

Přiřaďte k sobě hlavní města a státy.

Rabat, toto slovo znamená slevu, kterou dá obchodník zákazníkovi při velkém odběru svého zboží. Rabat je ale také hlavní město jednoho afrického státu. Kterého?

Prozradte mi název hlavního města Španělska.

Vodstvo:

Jezero Lochnes je opřeno legendou o lochneské příšeře, jež se v něm skrývá, ve které zemi jezero leží?

Kam ústí tyto řeky?

Je 163 km dlouhý, tvoří hranici mezi Asií a Afrikou. Spojuje Středozemní a Rudé moře a otevřen byl v roce 1869. Jaký je název tohoto průplavu?

Jak se jmenuje řeka, která pramení v Nízkém Jeseníku, vtéká do Polska a ústí u města Štětín do Baltského moře?

Ve Střední Americe byl na přelomu 19. a 20. století vybudován kanál, který propojil Atlantický a Tichý oceán, jak se jmenuje?

Která česká řeka se jmenuje stejně jako samice dravého ptáka?

Která z uvedených řek pramení pod Králickým sněžníkem a ústí do Dunaje?

Umístění celosvětově známých institucí a míst:

Doplňte název města, které je ve Spojených státech amerických střediskem kosmického výzkumu.

Mimoevropská města:

K jinému názvu pro výbušninu přidejte souhlásku a získáte název velkého indického města.

Hory a pohoří:

Která hora se vypíná nad Kapským městem v Jihoafrické republice?

Od jakého místa se měří nadmořská výška míst na pevnině?

Obyvatelstvo a rozloha zemí a měst:

Která země na světě má nejvíce obyvatel?

Víte, který stát je nejmenším státem na světě?

Věříš si?

Anglický jazyk

Svátky a tradice:

Typickým vánočním pokrmem ve Spojených státech amerických je smažený kapr, kuřecí hamburger nebo nadívaný krocan?

Kde žije přes rok Santa Claus? Na severním pólu, na Měsíci nebo v Grónsku?

Biologie

Zoologie:

Jak se říká dokumentu, v němž se dočteme o ohrožených druzích v přírodě? Je to Zelená, Bílá nebo Červená kniha?

Za indikátor čistoty vodních toků se tradičně považuje kapr obecný, rak říční nebo užovka obojková?

Živočichy, jimž hrozí v blízké budoucnosti extrémně vysoké riziko vyhynutí, nazýváme jako málo dotčené, kriticky ohrožené nebo zranitelné?

Jsou žáby masožravé?

Je kareta obrovská had?

Jak se nazývají rybí vajíčka?

Který ryba je pověstná svými ostrými zuby? Pyraňa nebo treska?

Který z následujících dinosaurů byl dravcem? Byl to tyranosaurus, brontosaurus nebo brachiosaurus?

Dinosaurů byli savci, plazi nebo kytovci?

Gubka neboli paví očko je motýl nebo akvarijní rybka?

Botanika:

Název stromu osika v sobě skrývá jméno jednoho černého ptáčka. Kterého?

Přesmyčkou citoslovce mrsk dostaneš jméno jednoho jehličnanu, a tím je?

Píchavka, klouzek či kozák jsou houby nebo názvy minerálů?

Co je kerblik – rostlina nebo malý vodní živočich?

Český jazyk a literatura

Pravopis:

Rodiče se zlobili. Jaké i/y se napíše na konci slova zlobili?

Ve slově vít ve smyslu věnce píšeme po v měkké nebo tvrdé i?

Když někoho vískáš ve vlasech, vískáš ho s měkkým nebo s tvrdým i?

Housata šla nebo šli?

Divadlo a film:

Soškou Oscara se oceňují nejlepší filmy nebo nejlepší knihy?

Je cena Thalie cenou divadelní?

Jak se jmenuje loutková zířala Dády Patrasové? Julie nebo Žofie?

Žlutý skřítek, který v Kouzelné školce doprovází Michala Nesvadbu, je Tomášek nebo František?

V nedělním Hřišti 7 vystupují dvě plyšové postavičky Ju a Hele, jakou mají barvu?

Jeden z roztomilých včelích medvídků ze stejnojmenného večerníčku se jmenuje Čmelda. Vzpomeneš si na jméno druhého z medvídků?

Dinosaurní tematika je ústředním tématem filmu – Jurský park, Schindlerův seznam nebo Vynález zkázy?

S pojmem centrální mozek lidstva se setkáš v seriálu Létající Čestmír nebo Návštěvníci?

Která herečka se proslavila v roli Hermiony Grangerové v příbězích o Harrym Potterovi? Nicol Kidman, Emma Watson nebo Reese Witherspoon?

Ve které české pohádce se v hlavních rolích představili Tereza Voříšková a Jiří Mádl? Princezna ze mlejna, Hrátky s čertem, Peklo s princeznou?

Roli kapitána Sparrowa v Pirátech z Karibiku si zahrál Jack Nicholson, Tom Cruise nebo Johny Depp?

Role Legolase v trilogii Pán prstenů proslavila herce Orlanda Blooma, Leonarda di Capria, Toma Hankse?

Slohové útvary a literární žánry:

Dalimil je údajným autorem nejstarší česky psané legendy, pohádky nebo kroniky?

Příслови a pranostiky:

Když je někdo tzv. mimo mísu, znamená to, že o dané problematice hodně ví nebo že naopak vůbec netuší?

Když jsou dva lidé jako den a noc, jsou stejní nebo jsou úplně rozdílní?

O člověku, který nemá úplně čisté svědomí, říkáme, že má máslo kde? Na hlavě nebo na triku?

Význam slov a slovních spojení, cizí slova a jejich české ekvivalenty:

Ve slově strom se ukrývá název jedné nemoci, která patřila ve středověku k nejobávanějším. Najdeš ho?

Když Indiáni uzavřeli s nepřítelem mír tak se, alespoň v románech psalo, že zakopali co?

Přehozením dvou souhlásek ve slově klapat, získáš sloveso, které vyjadřuje opak smíchu.

Když si chce někdo koupit nemovitost, přemýšlí o koupi domu nebo automobilu?

Fintivá dívka je velká parádnice nebo je pyšná?

Když je někdo skoupý na slovo, tak je považován za velkého mluvku nebo je naopak málomluvný?

Premiant je vysoce postavený politik nebo nejlepší student ze třídy?

Co je jadel? Rybí pomazánka, pařený sýr nebo arabské pečivo?

Víte, co je to štědrovka? Vánočka, polévka nebo vánoční oplatka?

Jako primus se někdy označuje nejhorší nebo nejlepší žák třídy?

Staré báje a pověsti:

Podle pověsti stvořil golema Jehuda Löw. Čím byl golemův stvořitel? Písařem, rabínem nebo pekařem?

Co způsobovalo oživení hliněného golema klíček, živá voda nebo šém?

Kde je podle legendy pražský golem uložen? Na židovském hřbitově, na půdě Staronové synagogy nebo ve sklepě Staronové synagogy?

Golem vystupoval jako rabínův sluha pod jménem Karel, František nebo Josef?

Dějepis

Zbraně, vojenská technika a taktika boje:

Indiáni stahovali svým nepřátelům z hlavy vlasy s kůží. Jak se takové trofeji říká?

Tomahavk je indiánský zemědělský nástroj nebo indiánská zbraň?

Dějiny starověkého Řecka:

Jak se jmenuje žena, kvůli které vypukla deset let trvající trojská válka? Anna Trojská, Helena Trojská nebo Diana trojská?

Náboženství a okultismus:

V řecké mytologii byl bohem moře a vodního živlu Poseidon, vládnoucí svým trojzubcem. Jak se jmenuje římský bůh moří a vod? Pluto, Hádes nebo Neptun?

Kde údajně sídlili řečtí bohové? Na mořském dně, na Olympu nebo na Krétě?

Mrtvé do říše podsvětí doprovázel převozník Charón, hrdina Herkules nebo pěvec Orfeus?

Jak se nazývá indiánský dřevěný zdobený kůl, který byl zasvěcen ochranným duchům?

Pravěk:

*Ve kterém prehistorickém období byli dinosauři nejhojněji rozšířeni na naší planetě?
V prvohorách, v druhohorách nebo v třetihorách?*

Hudební výchova**Zpěváci, hudební skupiny a jejich tvorba:**

Zpěvákem, který je držitelem největšího množství Zlatých slavíků, je Karel Gott nebo Richard Krajčo?

Autor hudby k naší hymně Kde domov můj se jmenoval?

Richard Krajčo je svojí původní profesí herec, instalatér nebo kuchař?

Ještě jeden herec se věnuje zpívání, a to se skupinou NightWork. Je to Jiří Mádl, Jakub Prachař nebo Ondřej Vetchý?

Kde se narodila Ewa Farna? V Polsku, v Maďarsku nebo v Česku?

Slovenská zpěvačka Katarína Knechtová – znáte určitě písničku Spomal – byla donedávna neodmyslitelně spojována se skupinou Divokej Bill, Peha nebo No Name?

Hudební žánry:

Jak říkáme typickým vánočním lidovým písním?

Chemie**Výroba a produkty:**

Při výrobě másla vzniká po jeho sražení tekutina, které říkáme podmásli, zákys nebo syrovátka?

Občanská výchova

Významné dny, svátky a výročí:

Jak se nazývala oslava spojená s ukončením žní? Dožínky, dosečna nebo senoseč?

Který den slavíme tzv. Boží hod vánoční? Je to 25.12, 26.12 nebo 30.12?

Slaví svatá Lucie svátek 25. prosince?

Tradice a zvyky:

Peří, které hospodyně zpracovávaly do peřin, se za dlouhých zimních večerů drhalo, dralo nebo batikovalo?

Jak říkáme dni, který připadá na druhého února? Tento den dávají lidé do oken vysvěcené svíčky, aby tak oddálili nebezpečí bouřky a podobných pohrom. Jsou to Letnice, Bouřnice nebo Hromnice?

Který pokrm by se měl podle tradice podávat na svatého Martina? Houbový Kuba, bramborové placky nebo pečená husa?

Jak nazýváme období čtyřtýdenního půstu před Vánocemi?

Co naši předci odlívali na Štědrý den, aby zjistili svoji budoucnost?

Když se člověk na Štědrý den postí, co údajně večer uvidí?

Jak se jmenuje třetí ze tří králů, když jména prvních dvou jsou Kašpar a Melichar?

Patří pečivo zvané Jidáše na vánoční stůl?

Papa Noel – celý v bílém, naděluje dárky dětem v Africe, ve Francii nebo na Slovensku?

Kdo rozdává dárky dětem v Rusku? Santa Claus, Děda Mráz nebo vánoční skřítek?

26. prosinec je již tradičně spojený s koledníky a koledou. Ten den slaví svátek Adam, svatý Štěpán nebo David?

Co podle novodobé tradice rozvážejí čtvrtou neděli adventní brněnští skauti po republice? Betlémské světlo, vanilkové rohlíčky nebo svěcené oplatky?

Co dělaly na štědrý večer dívky, když se chtěly dovědět, jestli se vdají? Házely kyticí, házely střevícem, krájely jablka?

Který zvyk měl zajistit při štědrovečerní večeři peníze v příštím roce? Čočka na okně, mince pod sklenicí nebo šupina pod talířem?

Na vánoční stůl dříve neodmyslitelně patřil pokrm z krup a sušených hub – zvaný šoulet, černý kuba nebo krupeto?

Nedílnou součástí vánoční hostiny byla i: rajská omáčka, svíčková na smetaně, pohanková či jáhlová kaše?

Kolik druhů pokrmů mělo být tradičně na štědrovečerním stole? 3,7 nebo 9?

Co se pověřčivým lidem rozhodně neobjeví na novoročním stole? Bábovka, drůbež nebo vepřové?

V případě, že budete mít na Nový rok k obědu právě drůbež, tak se podle pověry může stát, že vám uletí štěstí, uletí láska nebo uletí peníze?

Naopak na novoroční oběd by se měla kvůli zajištění bohatství jíst ovesná kaše, bramborová polévka nebo čočka?

Na Nový rok by také z magických ochranných důvodů neměly hospodyňky zametat podlahu, mýt nádobí nebo prát a věšet prádlo?

Na vánočním stole nesmí chybět vánoční cukroví. Tím nejklasičtějším druhem je drobné pečivo s příchutí vanilky neboli?

Pracny je vánoční sladkost, kterou známe také pod názvem medvědí tlapky nebo kočičí jazýčky?

Oblíbeným nepečeným cukrovím bývá o Vánocích pochoutka, která se jmenuje stejně jako příbytek jednoho užitečného medonosného hmyzu.

Státní zřízení a politika:

Jaký titul používali panovníci v Rusku car nebo chán?

Mongolský král užíval titulu sultán nebo chán?

Hlavou, které země je dodnes císař? Japonska nebo Číny?

Jak se jmenuje současná královna Velké Británie?

Zásady slušného chování, etiketa, komunikace s druhými lidmi:

Pro pravidla společenského chování se někdy používá jednoslovný výraz cizího původu. Je to etnografie, etiketa nebo etuda?

Pro dobrou komunikaci s ostatními je důležité, abychom se snažili vcítit do pocitů druhých. Takové schopnosti se říká elegie, empatie nebo empirie?

Vcházíte do obchodu a z jeho dveří se právě někdo chystá vyjít. Kdo bude mít přednost? Ten, kdo vchází, ten, kdo vychází nebo vždy mladší člověk?

Je-li něco ve společnosti či ve společenském chování tabu, znamená to, že je to – všeobecně známé, pro druhé přijatelné či nedotknutelné?

Praktické činnosti

Příprava pokrmů:

Jak se jmenuje cukrářská hmota, jejímž základem jsou oloupané a rozdrcené mandle a cukr? Je to chalva, marcipán nebo nugát?

Tělesná výchova

Oborové výrazy, názvosloví a terminologie:

Je-li sportovec držitelem bramborové medaile, na jakém místě skončil?

Jako zelený sport se označuje florbal nebo golf?

Výtvarná výchova

Malířství:

Max Švabinský byl naším významným režisérem, malířem nebo básníkem?

Který český výtvarník je proslulý svými neopakovatelnými vánočními obrazy české vsi – Josef Lada nebo Josef Čapek?

Barva lila je odstín hnědé nebo fialové?

Sochařství:

Talentovaným sochařem a autorem pomníku knížete Václava na Václavském náměstí v Praze je?

Zeměpis

Česká města:

Ve kterém městě se každoročně koná Festival dětských filmů? V Kolíně nebo ve Zlíně?

Světadíly:

Kterému světadílu se říkalo Nový svět?

Který ze států nepatří mezi země tzv. Latinské Ameriky?

Mimoevropské státy:

Tasmánie je součástí kterého státu?

Oficiální název státu Austrálie je Australské království nebo Australský svaz?

Evropské státy:

Helénská republika je názvem jednoho státu na Balkánském poloostrově, který známe běžně pod jakým názvem?

Tento poměrně dlouhý druh pečiva pochází z Francie - a je to bageta, banketka nebo kaiserka?

Patří mezi země Beneluxu také Lichtenštejnsko?

Ostrov Elba je ostrovem francouzským nebo italským?

Na Pyrenejském poloostrově leží Finsko nebo Španělsko?

Evropská města:

Do kterého evropského města pojedíš na návštěvu zábavného parku Prátr – do Amsterdamu nebo do Vídně?

Ekologie:

Nebezpečným jevem pro zdraví naší planety je kácení deštných tropických pralesů v Jižní Americe, v Austrálii nebo v Číně?

Vesmír:

21. prosince nastává zimní slunovrat. Tento den bývá nejdelší noc nebo nejdelší den?

Za školu

Anglický jazyk

Politické a územní uspořádání:

Spojené království Velké Británie a Severního Irska sestává z Anglie, Walesu a Skotska; Irska, Anglie, Skotska a Walesu; Anglie, Walesu, Severního Irska a Irska nebo Anglie, Walesu, Severního Irska a Skotska?

Státním zřízením Spojeného království Velké Británie a Severního Irska je absolutistická monarchie, federativní republika, konstituční monarchie nebo knížectví?

Královnou Spojeného království je Elizabeth I., Elizabeth II., Elizabeth nebo Elizabeth III.?

Svobodný vlastník pozemkového majetku v Anglii za feudalismu byl latifundist, smallholder, feeholder nebo lord of manor?

Církev, která je v Anglii podřízena panovníkově moci, se nazývá The Royal Church, Catholicism, Calvinism, The Church of England?

Co znamená zkratka USA? Union States America, United States of America, United States American nebo Union States of Americans?

Spojené království se oficiálně nazývá United Kingdom of Great Britain, Great Britain and Northern Ireland, Great Britain and Wales nebo England, Scotland, Wales and Northern Ireland

Pravopis:

Present perfekt je jedním z anglických časů. Který? Předpřítomný, předminulý, přítomný prostý nebo přítomný průběhový?

Jednotné i množné číslo je stejné u slova sheep, louse, mouse nebo goose?

Napišeme 'comma' tedy středník, tečku za větou, čárku ve větě nebo pomlčku?

Minulý čas od slovesa 'lay' je leid, lay, lied nebo laid?

Množné číslo od slova 'ox' je oxs, oxes, oxesses nebo oxem?

'Bodnout' se řekne anglicky 'sting'. Jak ale zní minulý čas? Stang, stinged, sting nebo stung?

Slovní zásoba a význam slov:

Která část oblečení obvykle není pro muže? Shirt, costume, blouse nebo scarf?

Co z následujícího se nepřidává do jídla? Mustard, sugar, salt nebo space?

Frázi 'I must be off' ostatním oznamujeme, že jsme nesví, musíme vypnout nějaký přístroj, musíme se uvolnit nebo že už musíme jít?

Být v něčem dobrý překládáme jako be good at, be good of, be good on nebo be good in?

List, kterého stromu je zobrazen na kanadské vlajce? Lime, ash, willow nebo maple?

'Nic se nestalo' se řekne? You're welcome. Not at all. No harm done. Bless you.

Za ovoce označujeme rhubarb, tangerine, almond nebo chives?

'A ladybird je motýl, blecha, šváb nebo beruška?

Co znamená copyright? Autorské právo, správná kopie, volně šiřitelný software nebo kopírování vpravo?

Dopravní značka GIVE WAY znamená objížďku, dej přednost v jízdě, zúžená vozovka nebo jednosměrný provoz?

Slunéčko sedmítečné má na krovkách stripes, nithing, scars nebo spots?

Nápis NO VACANCIES nalezneme nejčastěji ve škole, doma, v nemocnici nebo před hotelem?

'The daughter of my mother's brother' je moje neteř, snacha, teta nebo sestřenice?

Za druh spodního prádla nepovažujeme bra, stockings, pants nebo cardigan?

Který z následujících ptáků nemůže létat? Crow, rhea, goose nebo cuckoo?

Co znamená zkratka CIA? Central Intelligence Agency, Country Identification Access, Chain Incident Agency nebo Countries In Americas?

V internetovém slangu 'LOL' znamená Laughing Out Loud, Lot of Laugh, Locked on Licence nebo Language Of Losers?

Když na něco chcete ukázat, použijete obvykle little finger, thumb, ring finger nebo forefinger?

Jaké zvíře je v Indii posvátné? Chicken, sheep, pig nebo cow?

Mezi části oděvu nepatří braces, studs, tie nebo lunch?

Významné a populární osobnosti:

Jak se nazývá série filmů o boxerovi se Sylvesterem Stallonem v hlavní roli? The Specialist, Cliffhanger, Rambo nebo Rocky?

Literatura:

Autorem díla The Tragical History of Doctor Faustus je Chaucer, Goethe, Marlowe nebo Kipling?

Památky a zajímavosti:

Mezi známá místa v USA nepatří? Yosemite National Park, Arlington Cemetery, Kruger National Park nebo Big Sur?

Svatým patronem Anglie je Saint George, Saint Andrew, Saint David nebo Saint Patrick?

Biologie

Zoologie:

Co to znamená bazilišek ve skutečnosti, když si odmyslíme bájnou bytost?

Botanika:

Co jsou buráky? Plody řepky olejky, plody moře, semena podzemnice olejné, semena bobu obecného?

Co mají společného rybíz a meloun? Jsou to peckovice, jsou to bobule, mají stejný tvar listů nebo oba rostou na keři?

Která část tisu červeného není jedovatá? Jehlice, žádná, červený dužnatý míšek nebo semeno?

Palma kokosová je nejvíce příbuzná stromovým kapradinám, javorům, trávám nebo cykasům?

Kořeni hřebíček jsou ve skutečnosti sušené tobolky, sušená semena, sušené nažky nebo sušená poupata?

Biologie člověka:

Živočišná buňka – má buněčnou stěnu z celulózy, může obsahovat chloroplasty, musí vždy obsahovat aspoň jedno jádro nebo může obsahovat i více než jedno jádro?

Český jazyk a literatura

Příslloví a pranostiky:

*Výraz *Achillova pata* znamená silné charisma, symbolizuje překonání sama sebe, je medicínský výraz nebo se používá pro zranitelné místo?*

Pravopis:

Ve kterém případě nepíšeme před spojkou a čárku?

Nevnímal její slova (,) a proto byl zmatený.

Objevili se Honza, Aleš (,) a Julie.

Přijedu buď zítra (,) a nebo pozítří.

Chová se nepříjemně (,) a dokonce až agresivně.

Nevrátím se! (s vykřičníkem) je věta práci, oznamovací, rozkazovací nebo tázací?

V uvozovkách píšeme zeměpisné názvy, větu uvozovací, přímou řeč nebo názvy literárních děl?

Kde je pravopisná chyba?

Bydlí tu Novákovi?

To je pro Novákovy.

Potkal Novákovi.

Novákovy holky jsou v Kanadě.

Spisovatelé a jejich díla:

Ohlasová poezie je spojena se jménem Josef Václav Sládek, Karel Jaromír Erben, František Ladislav Čelakovský nebo Smil Flaška z Pardubic?

Význam slov a slovních spojení, cizí slova a jejich české ekvivalenty:

Jak vzniklo slovo galaxie?

Dějepis

Architektura:

Kanalizace fungovala již ve starém Římě. Jaký název měla jejich nejznámější stoka?

Zbraně, vojenská technika a taktika boje:

Proč je tento tank růžový?

Norimberská panna je slavná socha, obraz, krejčovská pomůcka nebo nástroj používaný k mučení?

Stará řemesla:

Jak se dříve říkalo výrobcům knoflíků?

Antropologie:

Jaká je hlavní myšlenka antropologického pozorování Aleše Hrdličky?

Písemnictví:

Co je to bula? Středověké písmo, kovová pečeť, manželská smlouva, zlacený pergamen?

Významné smlouvy a dohody:

Zásadu 'čí vláda, toho víra' přinesl roku 1555 Rudolfův Majestát, Augšpurský mír, Tridentický koncil nebo Vestfálský mír?

Významná centra a střediska:

Knossos byl významným centrem Makedonie, minojské Kréty, Mykénské civilizace nebo maloasijských Řeků?

Numismatika:

Nejstarší české stříbrné mince se jmenují groše, brakteáty, denáry nebo zlatky?

Panovníci, panovnice, vůdci:

Habsburkové měli jeden charakteristický rodový tělesný znak, a tím byl svislý spodní ret, nízké čelo, orlí nos nebo značný předkus?

Náboženství a okultismus:

Co znamená slovo postřižiny?

Dějiny 20. století:

17. 11. 1989 napadly ozbrojené složky demonstrující studenty na Václavském náměstí, u strahovských kolejí, na Albertově nebo na Národní třídě?

Fyzika

Veličiny a jejich jednotky:

Veličiny, u kterých určujeme velikost i směr se nazývají skaláry, traktory, vektory nebo směrníky?

Tři z uvedených veličin mají stejnou jednotku. Vyberte veličinu, která má jinou jednotku. Výkon, práce, energie, teplo.

Newtonmetr je jednotkou hybnosti, momentu setrvačnosti, setrvačné síly nebo momentu síly?

Fyzikální výpočty a rovnice:

100wattová žárovka spotřebuje desetinu kilowatthodiny za 100 minut, 10 hodin, 60 minut nebo 6 minut?

Jakou vzdálenost urazí světlo za minutu? 180 000 km, 1 800 000 km, 180 000 000 nebo 18 000 000?

Dva metry od rovinného zrcadla je svíčka. Jaká je vzdálenost svíčky od jejího obrazu v zrcadle? 8 m, 4 m, 1 m nebo 2 m?

Fyzika v praxi:

Zrcadla mohou být také dutá nebo vypuklá. Která najdeme na silnicích a která u zubaře?

Vypuklá zrcadla jsou na silnicích, dutá u zubaře. Dutá jsou na silnicích i u zubaře, vypuklá se v praxi nepoužívají. Vypuklá jsou na silnicích i u zubaře. Vypuklá zrcadla jsou u zubaře, dutá na silnicích.

Co je to Dopplerův jev?

Fyzikální pokusy:

Co se stane, když do nádoby se rtutí vnoříme úzkou otevřenou trubičku? Rtuť bude mít v trubičce hladinu výše než v nádobě. Rtuť v trubičce bude mít hladinu níže než v nádobě. Rtuť se do trubičky nedostane, protože má příliš velkou hustotu. Rtuť bude mít všude stejnou hladinu.

Vesmír a sluneční soustava:

Jaký tvar mají trajektorie planet ve Sluneční soustavě? Paraboly, elipsy, kružnice nebo hyperboly?

Světlo se šíří větší rychlostí ve skle, nebo ve vakuu? Ve skle, ve vakuu, ve vakuu se světlo nemůže šířit, rychlost v obou případech je stejná.

Elektrický proud a napětí:

Jak lze transformátorem měnit střídavé napětí? Napětí lze usměrňovat, napětí lze zvyšovat i snižovat, transformátorem lze měnit frekvenci, napětí lze pouze snižovat.

Elektrický proud v polovodičích je tvořen kladnými a zápornými ionty, elektrony a děrami, elektrony a pozitrony nebo atomy a molekulami?

Chemie

Názvy chemických látek a sloučenin:

V novinách můžeme narazit na kysličníky. Jak se tyto látky jmenují nyní? Karbidy, manganistany, sírany nebo oxidy?

Slovo smog vzniklo složením ze dvou slov. Co tato slova znamenají česky? Malý a nebezpečný, kouř a mlha, malý a plynný, směšný a zákeřný?

Pod jakým názvem se prodává chemicky čistá voda? Pramenitá voda, destilovaná voda, užitková voda nebo pitná voda?

Jak se nazývá nejdůležitější ruda hliníku? Bixit, borax, baurit nebo bauxit?

Pro který produkt chemického průmyslu se používá zkratka NPK? Pro výbušniny, pro plasty, pro hnojiva nebo pro barviva?

Chemické metody a procesy:

Jakou metodou se oddělí vyluh a lógr při přípravě turecké kávy? Sublimací, filtrací, sedimentací nebo destilací?

K čemu se v chemii využívá titrace? K přesnému určení koncentrace látky v roztoku, k určení oxidačního čísla, k oddělování složek směsí nebo k vytváření podtlaku při filtraci?

Výroba a produkty:

Z čeho se vyrábí sádra? Ze slepence, z vápence, ze sádrovce nebo ze živce?

Proč se dává krávám do krmiva v malém množství močovina? Snižuje jejich sexuální pudy, dávají tučnější mléko, jde o levný zdroj dusíku – rychleji rostou, je jí nadbytek – jde o způsob recyklace.

Kolik procent by měl mít peroxid vodíku používaný na dezinfekci ran? 10, 3, 30 nebo 15%?

Materiály a suroviny:

K čemu se v chemii používá pufr? K zahřívání směsí, k udržování pH v roztoku, k sušení krystalů nebo k mytí skleněného nádobí?

Periodická tabulka prvků:

Který prvek není obsažen v molekule fosgenu? Chlór, kyslík, fosfor nebo uhlík?

Informatika

Skladba a příslušenství počítačů:

Síťová karta v počítači – být musí, nemůže být jen jedna, nemůže být více než jedna nebo být nemusí?

Jednotlačítková myš je specifická pro Linux – distribuce Ubuntu, operační systém Windows 3.11, počítače Macintosh nebo Unix?

Práce s textem:

Při formátování textu webové stránky se používá tag br. Co způsobí? Rámeček, konec stránky, tučné písmo nebo novou řádku?

Matematika

Geometrie:

Co platí pro dva vrcholové úhly? Že jejich součet je úhel přímý, jejich rozdíl je pravý úhel, jsou shodné nebo že jejich součet je pravý úhel?

Z polokruhu o poloměru 20 cm vytvoříme plášť kužele. Tento kužel má poloměr podstavy 31,4 cm; 40 cm; 20 cm nebo 10 cm?

Podobné trojúhelníky mají odpovídající úhly ve stejném poměru jako obsahy trojúhelníků, pravé, podobné nebo shodné?

Který z útvarů není středově souměrný? Kosodélník, rovnoramenný trojúhelník, úsečka nebo čtverec?

Zlomky a desetinná čísla:

Desetina je rovna 1000 miliontinám, 100 setinám, 10 000 miliontinám nebo 100 tisícinám?

Aritmetika:

Když dvě pětiny umocníme na -1, dostaneme číslo 1,5; 1; -0,4 nebo 2,5?

Zboží bylo o 20% zdraženo a pak o 20% zlevněno. Konečná cena je o 2% vyšší než původní, o 4% nižší než původní, stejná jako původní, o 2% nižší než původní?

Součet dvou opačných čísel je roven jedné, nule, jejich rozdílu nebo se výsledky liší podle čísel?

Kolikrát je v českém názvosloví větší trilion než bilion? Tisíckrát, milionkrát, bilionkrát nebo stokrát?

$10 - 9 + 8 - 7 + 6 - 5 + 4 - 3 + 2 - 1$ se rovná 5, 7, 0 nebo 3?

Součet čtyř nejmenších prvočísel je roven 11, 6, 10 nebo 17?

Pravděpodobnost:

Při hodu dvěma kostkami je pravděpodobnější hodit součet 3, nebo součet 11? 11, 3 stejně pravděpodobné, nelze určit.

Občanská výchova

Ekonomie a ekonomika:

Od kterého data je slovenskou měnou euro? Od 1. července 2009, od 1. ledna 2009, od 1. ledna 2008 nebo od 1. ledna 2010?

Jak se nazývá ministerstvo zabývající se ekonomickými záležitostmi ČR? Ministerstvo ekonomie ČR, Ministerstvo pro ekonomiku ČR, Ministerstvo financí ČR, Ministerstvo financí a ekonomiky ČR?

Které pojištění je povinně odváděno ze mzdy? Zdravotní pojištění, penzijní připojištění, úrazové pojištění nebo životní pojištění?

Lidé a společnost:

Asimilace etnické menšiny s okolní většinovou společností se projevuje – přizpůsobením se společnosti a ztrátou identity, odděleným životem na okraji společnosti, úplnou izolací od většinové společnosti nebo adaptací s prostředím bez ztráty identity?

Filosofie:

Která škola považovala za základ všeho nepatrné pohybující se částice? Byli to stoikové, Mileťané, atomisté nebo Eleaté?

Učení, kterého z následujících filosofů se stalo základem pro komunismus? Adam Smith, Immanuel Kant, John Stuart Mill nebo Karel Marx?

Tělesná výchova

Oborové výrazy, názvosloví a terminologie:

Co v perštině znamená sousloví šach mat?

Zeměpis

Obyvatelstvo a rozloha zemí a měst:

Přibližně kolik lidí žije v současné době na Zemi? 10 miliard, 3 miliardy, 6,5 miliardy nebo 5 miliard?

Míšenec černé a indiánské rasy v jižní Americe se nazývá mestic, mula, mulat nebo zambo?

Největším okresem u nás je Jindřichův Hradec, Bruntál, Česká Lípa nebo Břeclav?

Kolik krajů má Česká republika? 20, 14, 12 nebo 16?

Křováci žijí v pralesích Jižní Ameriky, ve stepích Asie, v savanách Austrálie nebo v pustinách Jižní Afriky?

Které z následujících měst má více než 70 tisíc obyvatel? Cheb, Kolín, Jihlava nebo Zlín?

Kraj Vysočina nesousedí s krajem Jihomoravským, Středočeským, Jihočeským nebo Olomouckým?

Mimoevropská města:

Golden Gate Bridge najdeme v Los Angeles, San Francisku, New Yorku nebo Bostonu?

Světadíly:

Ayers rock najdeme v Jižní Americe Austrálii, Antarktidě nebo v Evropě?

Mimoevropské státy:

Uganda nesousedí s Demokratickou republikou Kongo, Keňou, Zambii nebo Tanzanií?

Evropské státy:

Korsika je součástí Řecka, Itálie, Španělska nebo Francie?

Na Apeninském poloostrově neleží stát Vatikán, Itálie, San Marino nebo Monako?

Lucembursko nesousedí s Německem, Francií, Belgií nebo Nizozemskem?

Vodstvo:

Korálové ostrovy známe pod pojmem atoly, klify, kaldery nebo kary?

Víte, kdo jako první Čech přeplaval slavný kanál La Manche?

V kterém z následujících států nenajdeme fjordy? V Norsku, na Novém Zélandu, v Mongolsku nebo v Chile?

Největší průtok na světě má řeka Mekong, Nil, Mississippi nebo Amazonka?

Vesmír:

Ozonosféra je součástí troposféry, stratosféry, mezoféry nebo ionosféry?

Hory a pohoří:

Nejvyšší horou Orlických hor je Slunečná, Devět skal, Čerchov nebo Velká Deštná?

4.2 Výsledek analýzy

Vědomostní otázky autorka sbírala ze tří dětských soutěžních pořadů, a tak by chtěla na začátek jen informačně uvést, které otázky vedly v jednotlivých pořadech a které se skoro vůbec nevyskytovaly. Autorka tímto tedy začne, než přistoupí k samotnému celkovému zhodnocení analýzy.

Výsledek tematické analýzy otázek bude pak zobrazen následujícím způsobem. Každé oblasti, kategorii, se bude autorka věnovat zvlášť.⁸⁰ Jednotlivě uvede početní a procentuální zastoupení otázek v každé oblasti, a to ve vztahu ke všem otázkám ve všech sledovaných pořadech a následně vyhodnotí i její podkategorie, pokud jsou u ní nějaké zastoupeny.

V tuto chvíli je určitě na místě, aby autorka zrekapitulovala, z kolika vydání pořadů těžila otázky, kolik jich celkem sesbírala a do kolika kategorií je uspořádala. 22 vydání soutěžních pořadů, z toho bylo 7 Bludišť, 5 Věříš si? a 10 dílů Za školu, přineslo rovných 366 otázek k roztrídění, které se pak objevili v jedné ze čtrnácti kategorií.

V závěru přehledu shrne autorka nejdůležitější body, které z analýzy vyplynuly a před sebou budeme mít celkový obraz toho, jaké vzdělávací oblasti jsou tvůrci zábavních dětských pořadů pokládány za nejdůležitější, a které naopak dostaly ve vysílání nejméně prostoru, a tudíž podle nich nejsou tolik užitečné. Dobereme se tímto k cíli diplomové práce a uvidíme, jak si televize v zastoupení jednotlivých soutěžních pořadů představuje a podává obraz vzdělání.

Pořad Bludiště

V tomto pořadu se nejvíce odpovídalo na otázky ze zeměpisu. Bylo jich přesně třicet. Druhé místo v počtu otázek bylo souzeno českému jazyku a literatuře, tomuto předmětu připadlo 26 otázek. Na místě třetím se usadila biologie s 23 otázkami. Nejméně otázek moderátor pokládal z oblasti fyziky, kde padla jedna otázka, a z chemie, kde byly zastoupeny otázky jen dvě. Oproti dvěma dalším soutěžním pořadům se v Bludišti neobjevily vůbec otázky z anglického jazyka, informatiky, praktických činností a výtvarné výchovy.

⁸⁰ Viz podkapitola 4.1 této práce

Pořad Věříš si?

V soutěžním pořadu Věříš si? vedly otázky z kategorie český jazyk a literatura. Zaznělo jich třicet čtyři. Druhé místo patřilo s počtem 26 otázek občanské výchově a třetí místo se 14 otázkami obsadila biologie. Po jedné otázce dostala chemie a praktické činnosti, dvě otázky si pak zasloužily obory anglický jazyk a tělesná výchova. V pořadu chyběly vědomostní otázky z fyziky, informatiky a matematiky, ale naopak jako jediný pořad ze tří měl zastoupenou výtvarnou výchovu.

Pořad Za školu

Hra Za školu preferovala kategorii anglický jazyk. Z této oblasti se v pořadu objevilo 37 otázek. Na druhém místě se usídlil zeměpis s 19 otázkami. Třetí místo připadlo fyzice se 14 otázkami. Nejmenší počet otázek padl u tělesné výchovy pouze jedna jediná otázka. Pořad se může chlubit tím, že v něm byla zastoupena kategorie s názvem informatika, avšak připadly na ni jen tři otázky. Naopak postrádal oblasti, jako je hudební výchova, pracovní vyučování a výtvarná výchova.

Celkové vyhodnocení tematické analýzy otázek

Anglický jazyk

Anglický jazyk si zasloužil rovných 39 vědomostních otázek z celkového počtu 366 položených. Procentuelně to pak se zaokrouhlením na dvě desetinná místa přinese 10,66 procent. Když srovnáme anglický jazyk s ostatními kategoriemi, tak se podle počtu otázek nachází na čtvrtém místě.

Předmět měl šest podkategorií. Nejvíce otázek se objevilo v podkategorii s názvem *Slovní zásoba a význam slov*, a to dvacet a naopak nejméně otázek dostaly podkategorie *Literatura* a *Významné a populární osobnosti*. Každá z nich obsahovala pouze jednu otázku.

Biologie

Předmětu biologie bylo věnováno 44 otázek, což ve výsledku z celkového počtu 366 otázek čili ze 100% dá 12,02% . Tato kategorie se díky těmto výsledkům vyšplhala spolu s občanskou výchovou na třetí místo.

Co se týče podkategorií, biologie jich měla přesně čtyři. Nejvíce, 21 otázek, bylo zařazeno v podkategorii s názvem *Zoologie* a nejméně tedy čtyři otázky připadly do podkategorie *Biologie člověka*.

Český jazyk a literatura

Ve školním rozvrhu má určitě své nezastupitelné místo předmět český jazyk a literatura. Není tedy divu, že počtem 67 otázek se mezi kategoriemi umístil na prvním místě. Ještě dodáme procentuelní výpočet ze 100% a tím je 18,31%.

Předmět obsahoval sedm podkategorií. Nejvyšší počet, tedy dvacet otázek, se objevil v podkategorii s názvem *Divadlo a film* a nejnižší počet, tři otázky, dostala podkategorie *Slohové útvary a literární žánry*.

Dějepis

Z dějepisu padlo přesně 28 otázek. V přepočtu na procenta to je 7,65% z plných 100%. Dějepis se tak ocitl na pátém místě.

Dějepis patří přesně čtrnáct podkategorií. O největší počet otázek se spolu dělí *Náboženství a okultismus* a *Zbraně, vojenská technika a taktika boje*. Tyto dvě podkategorie čítají každá pět otázek. Po jedné otázce dostali podkategorie s těmito názvy *Významná centra a střediska*, *Antropologie*, *Numismatika*, *Významné smlouvy a dohody*, *Pisemnictví*, *Stará řemesla*, *Pravěk*, *Dějiny starověkého Řecka* a *Dějiny starověkého Říma*.

Fyzika

Fyzika se svými patnácti otázkami získala ze 100% rovné 4,1%. Ve stupnici pořadí se umístila na sedmém místě společně s chemií.

U fyziky najdeme sedm podkategorií. Nejvíce otázek, tři otázky, se objevilo rovněž u tří oblastí. První se nazývá *Fyzika v praxi*, druhá *Fyzikální výpočty a rovnice* a třetí podkategorii je *Veličiny a její jednotky*. Nejmenší počet vědomostních otázek zařadila autorka do podkategorie *Pohybové zákony* a *Fyzikální pokusy*. Obě dostaly pouze po jedné otázce.

Hudební výchova

Dvanáct otázek připadlo hudební výchově. Po přepočtení na procenta si hudební výchova pro sebe ze sta procent ukousla 3,28%. Kategorie obsadilo deváté místo.

Máme zde tři podkategorie. *Zpěváci, hudební skupiny a jejich tvorba* obsahuje deset otázek a další dvě *Hudební nástroje a rekvizity* spolu s *Hudebními žánry* ochraňují každá jednu otázku.

Chemie

Chemie obdržela patnáct otázek jako fyzika. Procentuelní hodnota a umístění jsou tedy totožné 4,1% z celkových 100% a tím pádem i sedmé místo mezi kategoriemi v rámci všech sesbíraných otázek.

Chemie si hýčká svých pět podkategorií. Nejvyšší počet otázek připadlo *Názevům chemických látek a sloučenin*, kde jich je rovných pět a o nejnižší počet se dělí tři podkategorie, které obdržely každá po dvou vědomostních otázkách. Jedná se o *Materiály a suroviny*, *Periodickou tabulku prvků* a *Chemické metody a procesy*.

Informatika

Předmětu informatika byly vyčleněny pouze tři otázky a v důsledku toho informatice ze sta procent připadlo pouhých 0,82%. Zabrala jedenácté místo.

Tomuto předmětu byly předurčeny dvě podkategorie. Jedna, která nese název *Skladba a příslušenství počítačů*, schovávala dvě otázky a druhá s názvem *Práce s textem* schraňovala otázku jednu.

Matematika

Rovných osmnáct otázek bylo věnováno matematice. Procentuelní zastoupení mezi kategoriemi ze sta procent nasbíraných otázek je 4,92%. Vlivem těchto hodnot se matematika usadila na šestém místě.

Geometrii a *Aritmetice* autorka připsala každé po osmi otázkách a *Pravděpodobnosti* a *Zlomkům a desetinným číslům* připadlo každé po jedné otázce. Z toho vyplývá, že největší počet otázek byl osm a nejnižší jedna. Podkategorií bylo dohromady čtyři.

Občanská výchova

44 otázek spolu s 12,02% z plných 100% přineslo občanské výchově třetí místo, na kterém je, jak už víme, i biologie.

V této kategorii se sešlo čtrnáct podkategorií. Nejvíce vědomostních otázek autorka zařadila do *Tradic a zvyků*. Jen jedna otázka se objevila v podkategoriích *Stará řemesla*, *Věda a technika*, *Zajímavá místa*, *kulturní památky*, *místa k oddechu*, *Úřady a administrativa*, *Rodina a vztahy*, *Důležité instituce a sídla* a nakonec v podkategorii *Lidé a společnost*.

Praktické činnosti

Z této kategorie zazněla v éteru jen jedna otázka. Ze stoprocentního základu nám na praktické činnosti tedy zbylo 0,27%. Těmito hodnotami se dostaly na poslední, dvanácté, místo. Vyskytla se zde jen jedna podkategorie s názvem *Příprava pokrmů*.

Tělesná výchova

Do oblasti tělesné výchovy bylo zařazeno 14 otázek. Počet otázek přinesl tomuto předmětu 3,83% ze 100% a tím osmé místo mezi kategoriemi.

Tělesná výchova čítá tři podkategorie. Ta, co nasbírala nejvíce otázek, rovných sedm, se jmenuje *Oborové výrazy, názvosloví a terminologie*. Nejmenší počet otázek pak najdeme u podkategorie *Sportovci a sportovní týmy* a to tři.

Výtvarná výchova

Výtvarná výchova obsadila vlivem čtyř otázek a 1,09% ze sta procent místo desáté. Tři otázky se usadily v podkategorii *Malířství* a jedna otázka v podkategorii *Sochařství*.

Zeměpis

Tato kategorie si vedla velmi dobře. Počtem 62 otázek a 16,94% ze 100% si zeměpis vybojoval druhé místo.

Ze třinácti podkategorií získala nejvíce otázek oblast s názvem *Evropské státy*, pod níž bylo ukryto rovných čtrnáct otázek. Nejméně vědomostních otázek bychom

našli u podkategorií *Ekologie, Evropská města a Umístění celosvětově známých institucí a míst*. Každá schraňovala jednu jedinou otázku.

Shrnutí

Z přehledu už je patrné, jak si která kategorie a podkategorie vedla a můžeme po dílčím vyhodnocení přejít k celkovému shrnutí. Uvidíme nyní, na které složky, témata, učivo se tvůrci soutěžních pořadů, ať už k tomu mají jakýkoli důvod, nejvíce zaměřují.

Podle výsledků tematické analýzy se na prvních třech místech umístily vzdělávací oblasti *Český jazyk a literatura, Zeměpis* a o třetí místo se dělí kategorie *Občanská výchova a Biologie*.

Dále autorka, už jen pro doplnění a přehlednost, uvede, jak si vedly kategorie ostatní. Čtvrté místo patří *Anglickému jazyku*, páté místo *Dějepis*u. Na šestém místě se umístila *Matematika*, na sedmém dvě disciplíny *Chemie* a *Fyzika*. Na osmém místě trůní *Tělesná výchova*. Deváté místo obsadila *Výchova hudební*. Desáté místo patří *Výtvarné výchově*, jedenácté *Informatice* a na místě dvanáctém sídlí *Praktické činnosti*.

Co se týče podkategorií, tak první místo obsadila *Občanská výchova*, v které se tvůrci kvízů zaměřili nejvíce na *Tradice a zvyky*. Druhou příčku obsadila *Biologie* s podkategorií *Zoologie* a na třetím místě máme opět dvě oblasti *Anglický jazyk* a *Český jazyk a literaturu*.

Jak podle jednotlivých soutěžních pořadů vypadá představa o vzdělání? Nyní se ještě podíváme blíže na to, který pořad akcentuje, vlivem zařazených otázek, vzdělání spíše humanitní, který pořad se přiklání k přírodovědnému směru vzdělání nebo k jiným dalším.

Soutěžní hra *Bludiště* nasbírala nejvíce otázek do kategorií, které se řadí k přírodovědným disciplínám. *Biologie*, *fyzika*, *chemie*, *matematika* a *zeměpis* jí přinesly 52 otázek, zbylé dvě oblasti tedy humanitní vědy dosáhly 46 otázek a výchovy k praktickým, uměleckým a sportovním činnostem jí daly 16 otázek.

Pořad *Věříš si?* nasbíral nejvyšší počet otázek z kategorií, které spadají pod humanitní vědy. *Anglický jazyk*, *český jazyk a literatura*, *dějepis* a *občanská výchova*

daly přesně 70 otázek. Přírodní vědy zde byly zastoupeny 28 otázkami a výchovy 14 otázkami.

Za školu dominoval sice v přírodních vědách, celkem 64 otázek, ale humanitní kategorie obsahovaly pouze o dvě otázky méně, takže bychom mohli pořad označit jako přírodně – humanitně zaměřený. 4 otázky pak zbyly na výchovy.

Co nám tedy vyplývá na závěr? Otázky z *Bludiště* a *Za školu* začlenily pořady k přírodovědně zaměřeným a jen jeden pořad, *Věříš si?*, se výběrem otázek orientoval humanitním směrem.

Závěr

Vzdělání a vzdělanost jsou jedním z ukazatelů vyspělosti země. Lidé se běžně, již od útlého věku, setkávají s různými formami vzdělání a přístupy k němu. Existuje mnoho determinant, které určují krok této oblasti a ukazují svůj názor a představu, jak, na co a kam by se vzdělání mělo orientovat. Tyto faktory, v našem případě je zastupují vědomostní otázky ze soutěžních pořadů pro děti, ukazují to, co by upřednostnily a na co by kladly v této oblasti důraz.

Již v úvodu práce bylo zmíněno, že právě vědomostní otázky, lépe řečeno jejich výběr, nám nastíní představu a obraz vzdělání. K tomu, abychom dospěli ke konkrétním závěrům, nám pomohla především autorčina tematická analýza otázek, které je věnována 4. kapitola této práce. V této kapitole a jejích dvou podkapitolách najdeme, jak je vidno, odpovědi na naši stěžejní otázku: Jaká představa o vzdělání se skrývá za výběrem vědomostních otázek, které tvůrci pořadů zařazují do soutěží?

Z tematické analýzy otázek vyplynulo, že za důležité oblasti, kterým by se měla věnovat pozornost, tvůrci pořadů považují *český jazyk a literaturu, zeměpis, občanskou výchovu a biologii*. Tyto předměty se umístily na třech prvních příčkách, třetí místo okupuje *občanská výchova* společně s *biologií*. Za nimi se postupně řadí *anglický jazyk, dějepis a matematika*. Stejnou, sedmou příčku, obsadila *chemie s fyzikou*. Dále narazíme na *tělesnou výchovu, hudební a výtvarnou výchovu, informatiku a praktická cvičení*. Pro konkrétní čísla, bychom opět šli do kapitoly číslo 4.

Díky tematické analýze autorka také zjistila, že se dva ze tří soutěžních pořadů zaměřují spíše na přírodovědné obory, jedná se o *Bludiště* a *Za školu* a jeden spíše na humanitní oblast - *Věříš si?*. Z této skutečnosti můžeme vyčíst, že tvůrci soutěžních pořadů akcentují přírodovědné disciplíny, a proto by se školní i mimoškolní vzdělání mělo zaměřit právě na tyto obory.

Ať chceme nebo nechceme, televizní vysílání už řadu let patří do našeho života a představy a názory, ať už jasně a konkrétně formulované nebo za něčím skryté, se nás více či méně dotýkají. Mnohdy nás dokážou i velmi ovlivnit, a proto je podle autorčina mínění dobré, věnovat se této problematice i nadále a nezavírat oči před různými tématy, které se týkají vzdělání ve spojení s médii. Jak totiž už víme, média jsou všude

kolem nás a záleží jen na nás, jak jich budeme využívat, a nebo jak ony budou využívat nás.

Summary

Education and intelligence are one of the indicators of the country advancement. Since babyhood, people encounter routinely various forms of education as well as different approaches to it. There are a lot of factors that determine improvement on this field and show the views and opinions where and what to take the aim for. These determinants, in our case they are represented by quiz questions on TV contests for children, shows what to prefer to and what to accentuate on this field.

As it has been mentioned in the introduction of this work, these very quiz questions, or better to say its selection, outlines our apprehension and conception of education. To come to the factual conclusions we have used author's thematic question analysis, which is the point of 4th chapter of this work. In the chapter and in its two appendages we will find the answer to our crucial question: What approaches to education are hidden behind the selection of general knowledge quiz questions which TV makers chose for their children contest shows?

As it implies from the results of the quiz question analysis, according to TV program makers, the most important field of education which should be given attention to consists in subjects as Czech Language and Literature, Geography, Social Studies and Biology. Beside these, English Language, History and Math follow subsequently. The same seventh place of the chart is occupied with Chemistry and Physics. PE, Music, Art, IT and Crafts follow. Specific figures can be found in the chapter 4.

Thanks to thematic analysis, the author finds out that two of three contest shows are mainly aimed to Science, especially TV program *Bludiště* and *Za školou* and one is concentrated on Humanities as in *Věříš si?*. As it seems obvious from these findings, TV program makers accentuate Science and this is why school and extracurricular education should be aimed to this field of knowledge.

Whether we like it or not, telecasting has been a part of our lives for years and

its ideas and conceptions, weather they are conceived openly or hidden, affect us more or less. It can influence us many times, so according to author's opinion, it is necessary to pay attention to this issue from now on and keep an eye wide open with problems linked to the media. As it is known, the media are part of our environment and it is only up to us how we will exploit them, otherwise they will exploit us.

Literatura a zdroje

BLAŽEK, Bohuslav. *Tváří v tvář obrazovce*. 1. vyd. Praha: SLON, 1995. ISBN 80-85850-11-7.

FINK, Eugen. *Hra jako symbol světa*. 1. vyd. Praha: Český spisovatel, 1993. ISBN 80-202-0410-5.

HUIZINGA, Johan. *Homo ludens o původu kultury ve hře*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1971. ISBN 23-028-71.

JIRÁK, Jan, KÖPPLOVÁ, Barbara. *Média a společnost: stručný úvod do studia médií a mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-697-7.

JIRÁK, Jan, KÖPPLOVÁ, Barbara. Děti a média: složitý vztah. *Kmit*, 1998, leden, s. 32 - 33.

JIRÁK, Jan, WOLÁK, Radim. *Mediální gramotnost: nový rozměr vzdělávání*. 1. vyd. Praha: Radioservis, 2007. ISBN 978-80-86212-58-6.

KELLER, Jan, TVRDÝ, Lubor. *Vzdělanostní společnost? Chrám, výtah a pojišťovna*. 1. vyd. Praha: SLON, 2008. ISBN 978-80-86429-78-6.

PÁVKOVÁ, Jiřina a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-295-5.

PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška, MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. 3. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-579-2.

SAK, Petr a kol. *Člověk a vzdělání v informační společnosti: vzdělání a život v komputerizovaném světě*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-230-0.

VÁGNER, Ivan. *Svět postmoderních her*. 1. vyd. Jinočany: H&H, 1995. ISBN 80-85787-75-X.

Internetové zdroje

<http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/ondrej-steffl.php?itemid=14126>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Bohuslav_Bla%C5%BEek

http://cs.wikipedia.org/wiki/Povinn%C3%A1_%C5%A1koln%C3%AD_doch%C3%A1zka

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Vzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD>

<http://rejstrik-firem.kurzy.cz/26490650/ecoterra-o-p-s-v-likvidaci/>

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097253859-bludiste/>

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097253859-bludiste/584-jak-se-prihlasit/>

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097253859-bludiste/585-pravidla-souteze/>

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097253859-bludiste/video/>

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10123248985-veris-si/>

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10123248985-veris-si/1720-jak-se-prihlasit/>

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10123248985-veris-si/video/>

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10206970911-za-skolu/video/>

<http://www.ceskatelevize.cz/program/10211681303.html>

<http://www.ceskatelevize.cz/program/10212045105.html>

<http://www.ceskatelevize.cz/program/10206971003.html>

<http://www.digizone.cz/zakony/zakon-483->

<http://www.romanpastorek.cz/televize/>

<http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=4999&PHPSESSID=38295fccb13e3a478a422125dbb43964>

<http://www.zaskolu.cz/>

<http://www.zaskolu.cz/televizni-soutez.aspx>